

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

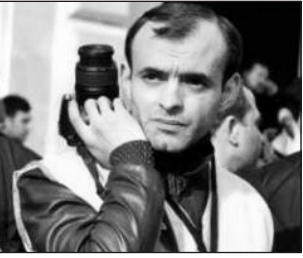
Arağın və siqaretin
kartla satışı
qərarı ləğv
olundu

yazısı səh.9-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 13 yanvar 2016-cı il Çərşənbə № 8 (6329) Qiyməti 50 qəpik

Gündəm

Jurnalisti döyüb öldürənlərin məhkəməsində qalmaqlar

Təqsirləndirilən şəxslərdən özlərini təqsirli bilənlər də oldu, bilməyənlər də; jurnalistlər həkimlərin məsuliyyətə cəlb olunması tələbi ilə aksiya keçirdilər

yazısı səh.3-da

Beyləqanda və Bərdədə dəhşət: iki məktəbli qız özünü asdı

yazısı səh.13-da

İrandan Azərbaycana ət gətirilməsi qadağan edildi

yazısı səh.15-da

Nazirin manatın "batması" açıqlaması narazılıqla qarşılandı

yazısı səh.10-da

Həbsdəki Nardaran ağsaqqalı özünü qismən təqsirli bilir

yazısı səh.13-da

Donuz qripi əhali arasında təlaş yaradıb

yazısı səh.15-da

Müxalifət ölkəni böhrandan çıxarmaq üçün nə düşünür?

yazısı səh.12-da

Dollar kreditlərinə çarə tapılmır

yazısı səh.5-da

İstanbuldakı partlayışda 10 nəfər ölüb

yazısı səh.2-da

Rayonlarda etiraz dalğası başlayır?

yazısı səh.9-da

Neft antirekorda doğru-20 dollar ola bilər

yazısı səh.8-da

Sabiq rabitə və informasiya texnologiyaları naziri qandallanır

ƏLİ ABBASOVA HƏBSXANA YOLU GÖRÜNDÜ - "DÖVLƏTƏ XƏYANƏT"

Prezident İlham Əliyev rabitə nazirini işdən qovduqdan sonra ilk dəfədir ki, RYTN-də baş verənlər haqda danışdı və çox sərt ifadələr işlədib: "Cinayətdir, vicdansızlıqdır, dövlətə xəyanətdir"; Ə.Abbasovun YAP Siyasi Şurasından uzaqlaşdırılması da gündəmə gəlib, müəllim kimi auditoriyaya girməsinə isə universitet rəhbərliyi qadağa qoyub

yazısı səh.10-da

Sumqayıtda körpələri 10 min manata satırlar - şok faktlar

Tibb bacısı Sumqayıtdakı 1 saylı Doğum Evinde körpələrin hansı qaydada satıldığının sxemini açıqladı; işçilərin qul kimi işlədilməsinin təcüratlarını danışdı

yazısı səh.4-da

Fəzail Ağamalı

Deputatdan
iki YAP-çı
həmkarlarına
ağır ittiham

yazısı səh.9-da

Professor İlham
Rəhimov:
"Tələbəlik
illərində Putinlə
rəqib kimi
güleşməmişik"

yazısı səh.6-da

Mehman
Əliyevdən
aprelədək
islahatlar
olacağı anonsu

yazısı səh.8-da

**Yazarımız
Tofiq
Yaqubluya
Azadlıq!**

Yanvarın 12-də Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində jurnalist Rasim Əliyevi öldürənlərin növbəti məhkəmə iclası oldu. Əvvəlki proses kimi, bu dəfə də məhkəmə qalmaqallı keçdi. Buna səbəb məhkəmə binası önünə gələn çoxsaylı insanların prosesə buraxılmaması oldu. Media nümayəndələrinə bu dəfə də məhkəməni izləməyə imkan verilmədi. İlqar adlı məhkəmə nəzarətçisi açıq şəkildə jurnalistləri məhkəməyə buraxmadı. Təqsirləndirilən şəxslərdən bəzələrinin yaxınları da zala daxil ola bilmədilər. Bu da uzun müddət onlarla məhkəmə nəzarətçiləri arasında qarşıdurmanın yaranmasına səbəb oldu. Amma etirazlar nəticə vermədi.

Ramil Usubov Çevik Polis Alayında əməliyyat müşavirəsi keçirdi

Yanvarın 12-də Daxili İşlər Nazirliyinin DİN Çevik Polis Alayında 2015-ci ilin yekunlarına həsr edilmiş əməliyyat müşavirəsi keçirilib. "Report" xəbər verir ki, tədbirdə daxili işlər naziri, general-polkovnik Ramil Usubov iştirak edib.

Tədbirdə məruzələr dinlənilib, 2015-ci il ərzində görülmüş işlər və 2016-cı ildə qarşıya qoyulan məsələlər müzakirə edililib.

Bank müdirini qətlə yeterənlərə hökm oxundu

Yanvarın 12-də Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində "Avropa" hotelinin idman zalında öldürülən "Zaminbank"ın Nəsimi filialının müdiri Azər Məmmədovun qətlə yetirilməsində təqsirləndirilən Mövlud Səfərov və Sənan Quliyevin cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi başa çatıb.

Virtualaz.org saytının əldə etdiyi xəbərə görə, prosesə hakim Səbuhi Hüseynov sədrlik edib. Prosesdə hökm oxunub. Hökmə görə, Sənan Quliyev ömürlük, Mövlud Səfərov isə 20 il müddətə azadlıqdan məhrum edilib. Qeyd edək ki, qətl hadisəsi 22 aprel 2015-ci ildə "Avropa" hotelinin idman zalının soyunub-geyinmə otağının qarşısında baş verib. Tərəflərin ilkin izahatlarından məlum olub ki, təqsirləndirilən Sənan Quliyevlə Mövlud Səfərov hotelin idman zalında məşq etmək üçün rüsum ödəyiblər. Onların tatamiyə idman ayaqqabısı ilə çıxması orada işləyən qarışıq döyüş növləri üzrə məşqçi Ruslan Əfəndiyevin etirazına səbəb olub. Bu zaman tərəflər arasında mübahisə yaranıb. Məşqçinin tələbələri, o cümlədən "Zaminbank"ın Nəsimi filialının sədri Azər Məmmədov da mübahisəyə müdaxilə edib və əlbəyaxa dava başlayıb. Bu zaman Sənan Quliyev üzərində gəzdirdiyi bıçaqla Ruslan və Azərə xəsarət yetirib. Xəsarət döş qəfəsinə nüfuz etdiyindən, Azər Məmmədov hadisə yerində ölüb, Ruslan Əfəndiyev isə yaralanıb.

Jurnalisti döyüb öldürənlərin məhkəməsində qalmaqal

Təqsirləndirilən şəxslərdən özlərini təqsirli bilənlər də oldu, bilməyənlər də...Jurnalistlər həkimlərin məsuliyyətə cəlb olunması tələbi ilə aksiya keçirdilər

Camal Məmmədov: "Ağlıma gəlməzdi ki, bir-iki təpiklə adam ölə bilər"

Prosesə buraxılmayan mətbuat nümayəndələri məhkəmənin önündə aksiya keçirdilər. Aksiyada "Həkimlər məsuliyyətə cəlb olunsun!", "Həkimlər cəzalandırılsın!" və "Jurnalist ölümlərinə son!" şüarları səsləndirildi. Polislərin müdaxiləsindən sonra şüar yazılmış plakatlar yığışdırıldı.

Hakim Eldar İsmayılovun sədrliyi ilə məhkəmə 10:30-da prokurorun ittiham aktını elan etməsi ilə başladı. Sonra təqsirləndirilən şəxslərdən özlərini təqsirli bilib-bilməmələri soruşuldu. Elşən İsmayılov, Camal Məmmədov və Arif Əliyev özlərini qismən təqsirli bildilər. Kənan Mədətov və Samir Mustafayev isə özlərini təqsirli bilmədilər.

Daha sonra Elşən İsmayılov ifadə verdi: "Günorta saatlarında məşqdən evə gəlib uzanmışdım. Facebook-dostlarımdan kimsə Rasimin statusuna rəy yazmışdı. Ona görə də yazı səhifəmdə çıxmışdı. Rasim dostluğumda olmayıb. Statusda o, Cavidə əxlaqsız, tərbiyəsiz adlandırmışdı. Statusu ilə bağlı Rasimə

yazdım. Dedim ki, Azərbaycanı sevən şəxs Cavidin xidmətlərinə görə onun haqqında belə yazmaz. O, mənə dedi ki, azərbaycanlı olduğuma şübhən varsa, gedib spermamı yoxlada bilərsən. Həmin mesaj hazırda facebookumda durur. Biz onunla söyüşdük. Mənə yazdı ki, kişisənsə gəl görüşək. Nömrəsini də yazmışdı. Kontur alıb dərhal zəng etdim. O, mənə telefonda "ana-bacı", "var-yox" söyüşləri söydü. Məni "Bayıl" marketin yanına görüşə çağırırdı. Onun söyüşünü qəbul edə bilmirdim. Məni söyməyi, üstəlik, görüşə çağırmağı mənə şübhələr oyatdı. Cavidə yazdım ki, jurnalist sənin bərəndə belə yazıb. O, Rasimlə danışdı. Cavid mənə dedi ki, onunla işin olmasın. Dedim ki, o, ana-bacı söyüşü söyüb. Cavid Rasimin məndən üzr istəyəcəyini dedi. Əgər deyildiyi kimi, mən Cavidə ağsaqqal kimi qəbul edərdim, onun sözüne qulaq asıb getməzdim. Cavid hadisədən sonra baş verənləri internetdən öyrənib, mənə tənbeh elədi. Onunla görüşə gedəndə onu vuracağımı

bilmirdim. Rasimin döyülməsində mən, Camal və Arif iştirak edib".

Təqsirləndirilən şəxsin ifadəsinin bu yerində R.Əliyevin anası Teyfurə Əliyevanın ona sualı oldu: "Deyirsən, Rasim söyüş söyüb, bəs bundan əvvəl bir adamı niyə bıçaqlamısan?"

Hakim Eldar İsmayılov sualın işə aidiyyəti olmadığını bildirərək onu çıxartdı.

Ardınca Camal Məmmədovun ifadəsi dinləndi. O, E.İsmayılova birlikdə müxtəlif klublarda oynadığını bildirdi: "Hadisə baş verən gün yemək təsadüfən Elşənə gördüm. Onun dediklərindən sonra hadisədən xəbər tutdum. Rasimi tanıyırdıq. Hətta Bayılda bir çayxanada üç nəfərdən birini Rasim zənn etdik. Yaxınlaşdıq, məlum oldu ki, o deyil".

Təqsirləndirilən şəxs ifadəsini müstəntiqin yazdığını və orada bir sıra məqamlarla razılaşmadığını, əməlindən peşman olduğunu bildirdi: "Ağlıma gəlməzdi ki, bir-iki təpiklə adam ölə bilər. Peşmanam".

Məhkəmə prosesi yanvarın 14-də, saat 10:30-da digər təqsirləndirilənlərin ifadəsi ilə davam edəcək.

Prosesdən sonra zərərçəkmiş tərəfin vəkili Əsəbəli Mustafayev açıqlama verdi: "Gələn dəfə zərərçəkmiş tərəf olaraq, biz ifadə verəcəyik. İki şəxsin dindirməsi göstərdi ki, məhkəmə verdikləri ifadələrlə istintaq zamanı verdikləri ifadələr arasında öz xeyirlərinə ciddi dəyişikliklər var. Burada müdafiəçilərin rolu çox idi. Hiss olundu ki, müdafiəçilər istiqamətlənmiş suallar verməklə onların vəziyyətini yüngülləşdirmək istəyirlər. Amma faktlar qalır. Biz obyektiv məhkəmə prosesinin getməsində maraqlıyıq. Bunun üçün də müxtəlif suallarımız oldu. Zərərçəkmiş tərəf olaraq, biz ilk gündən mətbuat vasitəsilə bildirmişik ki, nəyinsə xətrinə kütləvi həbslərin aparılmasının, eləcə də kimlərsə ağır cəzaların verilməsinin tərəfdarı deyilik. Sadəcə, ədalət tərəfdarıyıq. Bundan ötrü də əlimizdən gələni edəcəyik. İstintaqın ilk günlərindən narazılığımızı bildirmişik.

şik. Düşündürdük ki, məhkəmə istintaqı zamanı problemləri aradan qaldıra bilərik. Bunun üçün vəsatətlərimiz oldu. Amma təəssüf ki, qəbul olunmadı. Təqsirləndirilən şəxslərdən ikisi özünü təqsirli bilmir, digərləri isə qismən özlərini təqsirli sayırlar. Onların dindirilməsi zamanı məlum oldu ki, hara getdiklərini biliblər. Onu da qeyd edim ki, zərərçəkmiş tərəf olaraq, məhkəmə istintaqının başlanmasının əleyhinə idik. İşin yenidən istintaqa qaytarılması istəyirdik. İttiham aktını prokuror oxuyanda qeyd edir ki, göstərilən tibbi yardıma baxmayaraq vəfat etmişdir. Amma Rasimə, ümumiyyətlə, tibbi yardım edilməyib. Çox təəssüf ki, buna istintaq qiymət vermədi, görünür, məhkəmə də qiymət verməyəcək".

Vəkil jurnalistlərin prosesə buraxılmamasına da münasibət bildirdi: "Çox təəssüf ki, bundan xəbərim olmadı. Yəqin ki, gələn dəfə prosesin daha böyük zaldə keçirilməsi vəsətətini verəcəyik. Çünki zəlalın dolmasını bəhanə götürürlər. Jurnalistlərin məhkəmədə iştirak etmələri həm mənəvi

borclardır, həm də həmkarlarının məhkəməsidir".

Mərhum jurnalistin atası Məmmədli Əliyev proses barədə bunları dedi: "İki nəfər ifadə verdi. Növbəti prosesdə digərləri dindiriləcək. İfadələrdən məlum olur ki, Cavid Hüseynovu məsuliyyətdən kənarda qoymaq istəyirlər. Elşən İsmayılov deyir ki, Rasim onunla görüşən zaman üzr istəməli idi. Guya oğlum telefonda onun anasına söyüb. Necə ola bilər ki, telefonda tanımadığın adamı ilk dəfədən təhqir edəsən. Övladım olduğu üçün demirəm. Rasim, ümumiyyətlə, söyüş işlədən deyildi. Elşən İsmayılovun ifadəsində diqqətçəkən bir yer də var idi. Guya Rasim onlarla görüşəndə üzr istəməsini tələb edib. Rasim isə "əcəb etmişəm" cavabını verib. Halbuki döyülmə anında heç bir söhbət olmayıb. Salamlaşan kimi Rasimə zərbə deyib. Onların dediklərinin hamısı yalandır. Onların əsas məqsədləri Cavid Hüseynovu qorumaqdır. Cavidin məhkəməsindən hələ də xəbərimiz yoxdur".

"Azadlıq" qəzetinin 12 yanvar 2016-cı il tarixli sayında yer alan "Bir statusun ətrafına yığışanlar" adlı məqalədə "Yeni Müsavat" qəzeti hökumətin sifarişli işləməkdə ittiham edilərək, İncilab Kərimovun statusunu ictimailəşdirməkdə suçlanır.

Qəzet yazır ki, ölkədə mühüm hadisələr baş verir, sosial-iqtisadi böhran qarını kəsdirib və belə bir vaxtda "Yeni Müsavat"ın diqqətini İncilab Kərimovun facebook statusuna yönəldib. Bunun ardından qəzet iddia edir ki, bu mövzuya toxunmaqda məqsəd Əli Kərimlinin adını hallandırmadır.

"Azadlıq" qəzetinin yazdığı, müxtəlif qınaq və ittihamlarla müşayiət edilən bu yazıya "Yeni Müsavat" qəzetinin baş redaktorunun birinci Azər Ayxan cavab verərək, faktiki Əli Kərimlinin idarəsində olan bu qəzetin obyektiv bir yazıdan bu dərəcədə "qəzəblənməsini" əsassız adlandırır: "Əli Kərimli əmisi oğlunun cinayətə bərabər statusunu işıqlandırdığımız üçün "Yeni Müsavat" qəzetinə hücum təşkil etdirib. Nəzarətində olan və faktiki olaraq baş redaktorluğunu icra etdiyi "Azadlıq" qəzetində bununla bağlı məqalə yazıb ki, guya biz hökumətin sifarişli ilə Azərbaycanda baş verən son iqtisadi-siyasi proseslərdən diqqətini yayındırmaq üçün əmisi oğlu İncilab Kərimovun məlum statusunu dövrüyyəyə buraxmışıq. Bu yanlış yanaşmadır. Mətbuatın işi yalnız ölkədə baş verən iqtisadi prosesləri işıqlandırmaq deyil. Bizim qəzetimiz 16 səhifədir, o cümlədən musavat.com saytında xeyli xəbərlər gedir ki, o xəbərlərdən biri də İncilab Kərimovun məlum statusu ilə bağlı yazıdır. İncilab Kərimov sıradan bir adam deyil. O, Azərbaycanın müxalifət partiyalarından birinin sədrinin əmisi oğludur. Bu adamlar özlərini demokrat adlandırırlar. Bildirirlər ki, Azərbaycanda iqtidara gəlib, ölkəni və milləti bu vəziyyətdən qurtaraçaqlar, ölkəyə demokratiya gətirəcəklər. Amma bir yandan da

ən yaxın çevrələrdəki adamlar sosial şəbəkələrdə terror küçələri əsdirir. Əli Kərimlinin yaxın ailə üzvü, qardaşı qədrə ona yaxın olan İncilab Kərimov artıq neçənci dəfədir ki, terrora çağırış edir. Bir dəfə İŞİD-i Azərbaycana çağırırdı, bildirmişdi ki, məhkəmədə hansısa saxtakarlıq edən hakimləri, yalnız şahidlik edən şəxsləri İŞİD üsulu ilə aradan götürmək lazımdır. İndi isə ölkənin nazirlərindən birinin oğlunun başını kəsib qoltuğunda gəzdirəcəyini deyib. Bu, çox qorxulu bir tendensiyadır. Bunu ilk növbədə Əli Kərimli özü qınamalı idi, onun nəzarətindəki qəzet qınamalı idi. İncilabın bu statusunu pisləyən bəyanat verməli idi. Bunu etmədiyi bir yana, həmin terrora çağırış statusu qınayan qəzetə, jurnalistlərə böhtan atmaqda məşğuldu".

A.Ayxan onu da qeyd edib ki, İncilab Kərimovun sözgedən statusu həm hüquqi, həm də mənəvi-psixoloji baxımdan çox qorxulu bir çağırışdır və bu, qınamalıdır: "Biz terrora çağırış edən bir adamın bu çağırışını qınamışıq. Əli Kərimlinin adını da ona görə çəkməmiş ki, bu insan özünü AXCP sədrinin əsgəri sayır və bunu dəfələrlə bəyan edir. Biz də diqqətini buna yönəldirik ki, Azərbaycana firavanlıq gətirəcəyini iddia edən, özünü əsl demokrat, prinsipli müxalif lider adlandıran AXCP sədrinin ən yaxınındakı şəxs - İncilab Kərimov belə status yazır. Və belə çıxır ki, sabah, Allah eləməmiş, AXCP hakimiyyətə gələrsə, Kərimlilər nəslinin nümayəndələri xoşları gəlmədikləri adamların - müxalifətçilərin, jurnalistlərin başını kəsib futbol oynayacaqlar?! Təsəvvür edin ki, bu çağırışı hansısa bir nazirin əmisi oğlu edəydi. Facebookda kiminsə,

"Yeni Müsavat" dan Əli Kərimliyə cavab

Azər Ayxan: "Hansısa nazirin əmisi oğlu müxalifət liderlərindən birinin oğlunun başını kəsəcəyini bəyan etsəydi, AXCP sədrinin çığırısından qulaq tutulardı"

"Əli Kərimli əmisi oğlunun insanlığa zidd çağırışını qınamaq əvəzinə, növbəti dəfə bizə şər atıb. Məqsədi iz azdırmaq, ictimai qınaqdan yayınmaqdır"

lap tutaq ki, hansısa müxalifət liderinin övladının başını kəsəcəyi haqda status yazaydı. O zaman Əli Kərimlinin çığırışı ölkəni başına götürərdi".

"Biz bu qorxunc və hüquqa zidd çağırışa biganə qalmıyaq yazılar dərc etmişik. Çox da doğru etmişik" - deyən baş redaktor müavini daha sonra bunları söyləyib: "Əgər hüquq-mühafizə orqanları bundan

istifadə edərək cinayət işi açılarsa, bizim problemimiz deyil. Bu, Əli Kərimlinin problemidir. Getsin, əmisi oğlunun başına ağıl qoysun, tərtibləndirsin. Bunu bacarmırsa, İncilabın bu insanlığa zidd çağırışını pisləsin. Əli Kərimli əmisi oğlunun insanlığa zidd çağırışını qınamaq əvəzinə, növbəti dəfə bizə şər atıb. Məqsədi iz azdırmaq, ictimai qınaqdan yayınmaqdır. Özlərini

"İndi belə çıxır ki, bunlar iqtidara gəlsələr, müxalifətçilərin, jurnalistlərin başını kəsib futbol oynayacaqlar?!"

siğortalamaq üçün yazının girişində qeyd ediblər ki, bu, İncilab Kərimovun qeyri-ciddi statusudur, zarafatdır. O zaman Əli Kərimli ətrafına ciddi adamlar yığışın. İndi biz də onlardan soruşuruq ki, xalqın bu cür ciddi bir problemə üzleşdiyi zamanda belə uğursuz zarafat etmək bir partiya sədrinə, onun çevrəsinə yaraşarmı? Əlbəttə yaraşmaz".

Redaktor müavini həmçinin "Azadlıq" qəzetinin başqa bir məqalədə Zahid Orucun müsahibəsi ilə bağlı yazdığı fikirlərə də münasibət bildirib. O, AXCP rəhbərini alternativ fikrə hörmətlə yanaşmağa çağırıb: "Əli Kərimli bizim Zahid Orucula müsahibəmizə də toxunaraq başqa bir imza ilə bildirib ki, guya hakimiyyətdən sifariş olaraq, Zahid Orucu Əli Kərimlinin əleyhinə danışdırmışıq. Təbii ki, hər dəfə olduğu kimi, bu dəfə də yalan yazır, şər söyləyir. Biz müxalif bir partiya sədrinin videomüsahibə-

sində hakimiyyəti hədəfə alaraq söylədiyi fikrə hakimiyyət sözcüsünün münasibətini almışıq. Əli Kərimli deyib ki, mən hakimiyyəti götürməyə hazırım. Qarşı tərəfin bununla bağlı mövqeyini dərc etmişik və burada Əli Kərimlinin fikirlərinə istinad etmişik. Əli Kərimlinin bizi boykot etməsinə baxmayaraq, biz onun fikrini də tirajlamışıq ki, AXCP sədri belə bir söz deyib və biz də onun bu fikrinə alternativ olaraq, Zahid Orucu danışdırmışıq. Zahid Oruc müsahibəsində nə deyibse, o, bizim problemimiz deyil. Qəzetin bir işi də bu cür polemikalar təşkil etmək, müxtəlif fikirlərə rəylər almaqdır. Əli Kərimli necə demokratdır ki, alternativ fikri süngü ilə qarşılayır. Əli Kərimli bu hakimiyyətdən necə demokratiya tələb edir ki, özü demokratiyanın təməl prinsipi olan söz azadlığına, fikir müxtəlifliyinə dözümsüzlük göstərir?"

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Dollar kreditlərinə qarə tapılmır

Əksər ekspertlər bununla bağlı təklif verir, ancaq...

Əhalinin dollarla olan kreditlərinin məsələsi ciddiləşib. Artıq ikinci devalvasiya vətəndaşların kredit borclarını ödəməsinə tamamilə mümkün deyil. Əksər ekspertlər dolların bahalaşmasının ağırlığını əhalinin üzərindən götürmək üçün təkliflər versələr də, qarşı tərəf bunu dəstəkləmir. Üstəlik, banklar dirəniş göstərirlər. Bildirilir ki, banklar əksər hallarda kredit borcunu dolların 1,80 manat kursu ilə tələb edirlər.

Ekspertlər daha çox məsuliyyətin Mərkəzi Bankın üzərinə düşdüyünü vurğulayırlar. Son olaraq ekspert Fikrət Yusifov da belə bir təklif verib: "Mərkəzi Bank özünün valyuta rezervlərindən, yaxud xaricdən borcları almaq hesabına son devalvasiya nəticəsində dollarla götürülən kreditlərə görə yaranmış vəziyyəti aradan qaldırmaq üçün manatın yeni məzənnəsi ilə köhnə məzənnəsi arasındakı fərqi banklara ödəməlidir ki, bununla əhali xarici valyutada olan borclarını manatın köhnə (1 dollar 1,05 manat) məzənnəsi ilə ödəyib bilsinlər. Bunu hökumət deyil, məhz Mərkəzi Bank etməlidir. Çünki bir tərəfdən o, yaranmış vəziyyətə görə məsuliyyət daşıyır, digər tərəfdən isə

problemləri yoluna qoymaq üçün kifayət qədər geniş imkanlara malikdir".

Ekspert Vüqar Bayramov da qeyd edib ki, Mərkəzi Bankın vətəndaşlar üçün əlavə xərc yaranan prosesə müdaxilə etməsinə ehtiyac var. O hesab edir ki, borcu olan şəxs kommersiya bankının öz maraqlarına uyğunlaşdırdığı kursa deyil, Mərkəzi Bankın rəsmi məzənnəsinə uyğun olaraq manatla edilməsinin yeni qaydalarla daxil edilməsi vacibdir. Bu arada inanmaq istərdim ki, ikinci devalvasiyadan sonra xarici valyuta ilə kreditləri olanlar üçün Qazaxıstan təcrübə-

bəsinə uyğun olaraq dövlət tərəfindən kompensasiyanın ödənilməsi ilə bağlı təklifim də yaxın zamanlarda Mərkəzi Bank tərəfindən dəyəndiriləcək".

V.Bayramov qeyd edib ki, Azərbaycanda bütün valyuta növləri daxil olmaqla ümumi kredit portfelinin dəyəri 19 milyard 744 milyon manatdır. Xarici valyutada olan kreditlərin cəmi isə 7 milyard 477 milyon dollardır: "Bu isə o deməkdir ki, dollarla olan kreditlər ikinci devalvasiyadan öncə milli valyuta ifadəsində 7 milyard 851 milyon manat idisə, hazırda rəsmi məzənnə ilə 11 milyard 664 milyon manatədək yüksəlib. Deməli, sonuncu devalvasiyadan sonra vətəndaşlar və iş adamları əlavə olaraq banklara 3 milyard 813 milyon manat vəsait ödəməlidirlər. Mərkəzi Bank kompensasiya vermədiyi halda vətəndaşlar və biznes subyektləri daxil olmaqla, kredit borcu olanların bu fərqi örtməsi mümkün deyil. Çünki söhbət heç də

kiçik rəqəmdən getmir. Əmək haqları manatla olan kredit götürənlərin bu öhdəliyi qaldırması elə də asan deyil. Bu isə o deməkdir ki, Mərkəzi Bank, Qazaxıstanda olduğu kimi, ən azı istehlak, yeni əhalinin götürdüyü kreditlər üzrə fərqi tam olaraq kompensasiya etməlidir. İkinci devalvasiyadan öncə banklarda olan əmanətlərin həcmi 7 milyard 89 milyon ma-

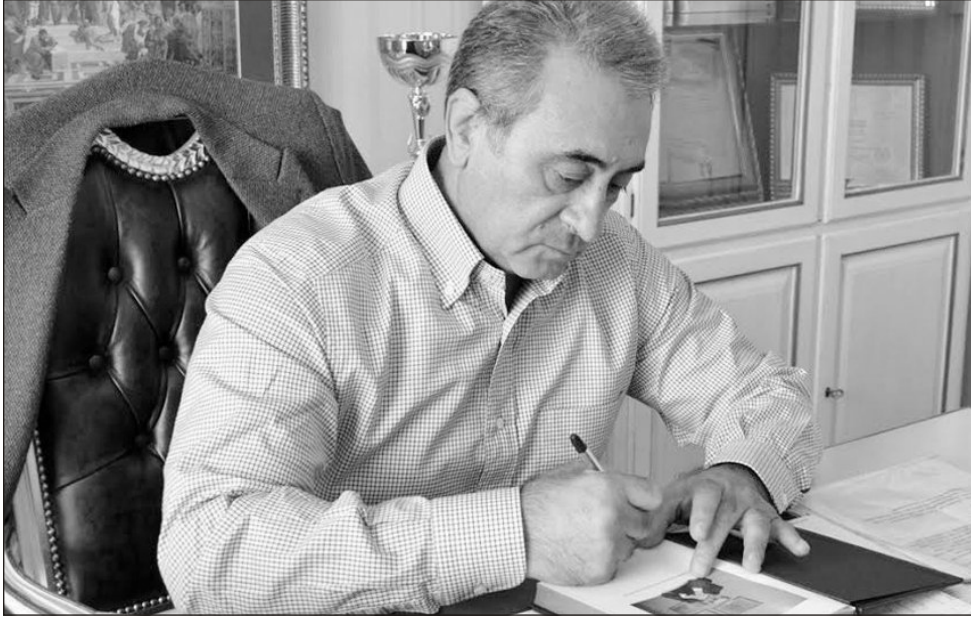
nat idi. Bunun isə cəmi 20 faizi yeni 1 milyard 417 milyon manatı milli valyutada saxlanılırdı. Deməli, banklarda xarici valyuta ilə olan əmanətlərin məbləği təxminən 5 milyard 401 milyon dollar idi. Qeyd olunub ki, xarici valyutada saxlanılan əmanətlərin də manat ifadəsində artımlar olub. Amma etiraf etmək lazımdır ki, istehlak kreditləri götürən vətən-

daşlarımızın çoxunun banklarda əmanətləri yoxdur və son devalvasiya, sadəcə, onların kredit borclarını manat ifadəsində artırıb".

Onun sözlərinə görə, dollar ilə olan kreditlərdəki fərqi kompensasiya etmək üçün mənbə də var: "Dövlət Neft Fondunun bu il üçün xərcləri 8 milyard 181 milyon manatdır. Fondun gəlirləri dollar, xərcmələri isə manatdır. Əgər ikinci devalvasiya olmasaydı, o zaman fond 7 milyard 791 milyon dollar bazarda satıb bütçə öhdəliklərini yerinə yetirməli idi. Hazırda isə fond cəmi 5 milyard 244 milyon dollar xərcləməli olacaq. Deməli, ikinci devalvasiyadan sonra Neft Fondu 2 milyard 547 milyon dollara qənaət etmiş olacaq. Bu isə Mərkəzi Bankın rəsmi məzənnəsi ilə 3 milyard 973 milyon manat qənaət deməkdir. Bu qənaət isə imkan verir ki, vətəndaşların dollarla olan istehlak kreditləri üzrə fərqi kompensasiya etmək mümkün olsun. Bu baxımdan, problemlə kreditlərin həcmində artması, bank sektorunun son devalvasiyadan ciddi zərərə çıxması və ən əsası əhalinin ödəmə qabiliyyətinin zəifləməsi üçün Mərkəzi Bankın kompensasiya ödəməsi olduqca vacibdir. Kompensasiya ilə manatın sonuncu dəyərlişməsinin neqativ təsirlərini ciddi şəkildə aradan qaldırmaq olar".

□ Rəya RƏFİYEVA

"Türkiyə-Rusiya münasibətləri nə qədər yaxşı olsa, Qarabağ münaqişəsi daha tez həllini tapar"

Professor İlham Rəhimov: "Tələbək illərində Putinlə birgə məşq etmişik, amma rəqib kimi güləşməmişik"

bətlərin, bütün sahələrdəki xoş əlaqələrin yaxşılaşmasına və təkmilləşməsinə can atanların sırasında olmuşam. Söhbət təbii ki, rəsmi dairələrin münasibətlərindən gədir. Çünki bu iki ölkənin xalqları xeyli öncədən ünsiyyət qurmağa və bir-biriləri tanımağa başlayıblar. Bu isə təbii olaraq dövlətlərarası münasibətlərə təsirsiz ötürməyə bilməzdi. Belə ki, mənim təşəbbüslərimlə ilk dəfə olaraq həm Türkiyədə, həm də Rusiyada iki ölkə parlamentarilərinin görüşləri təşkil olundu. Bu dövr ərzində mənim yardımımı iki ölkənin hüquq cameəsi arasında kifayət qədər sıx əlaqələr qurulub. Biz hətta çox nüfuzlu Türkiyə-Rusiya Hüquq Forumunu yarada bildik və onun ilk iclası İstanbulda keçib. Mənim bu iki ölkə arasında sıx əlaqələr qurulması istəyimin əsasında həm də o dayanırdı ki, Qarabağ probleminin ədalətli həll olunmasında bu münasibətlərin xalqım və dövlətim üçün necə vacib olduğunu başa düşürdüm.

şərtləri nəzərə almalıdır. Lakin təəssüf ki, ayrı-ayrı siyasətçilərimizin və media orqanlarımızın mövcud münaqişənin yumşaldılmasına deyil, əksinə, daha da qızıdırılmasına yönəlik fikirlərinə rast gəlirik. Belə bir təəssürat yaranır ki, hətta onlardan bəziləri baş verənlərə sevinir. Bu, vəziyyətin səthi, bəsirsiz və ən əsası çox təhlükəli başa düşülməsinin göstəricisidir. Bizim hansı probleminin olduğunu və onun həllində kimin əsas rol oynadığını unutmaq lazım deyil. Çünki Türkiyə və Rusiya arasındakı münasibətlər nə qədər yaxşı olsa, Qarabağ münaqişəsinin ədalətli həlli şansları bir o qədər yüksək olar.

dövlərdə olduğu kimi mehriban və yüksək səviyyədə olmasını istəyir.

- *Putin və digər qrup yoldaşlarınızla sonuncu təkbətək görüşünüz nə vaxt olub və bu cür görüşlərdə siz siyasətdən danışsınız? Mən Qarabağ məsələsi, Suriya, Türkiyə və ABŞ mövzularını nəzərdə tuturam.*

- Putinin vaxtı olanda görüşürük. Digər qrup yoldaşlarımızla da görüşürük, özü də tək-cə Moskva və Sankt-Peterburqda yox, həm də Bakıda. Viktor Xmarin, Vitali Mozyakov, İqor Sobolevski, Aleksandr Bastrikin və bir çox başqaları tez-tez mənə qonaq gəlirlər. Təbii ki, siyasətdən danışırıq, bunsuz necə ola bilər? Lakin daha çox tələbək illərindən və müəllimlərimizdən danışırıq.

- *Əgər görüşürsünüzsə, bilmək maraqlı olardı: Putin həqiqətən sətir siyasətçidir, yoxsa dostların əhatəsində başqadır?*

- Dostların əhatəsində Vladimir Putin, sadəcə, gözəl dost, qonaqlarını qəbul edən hörmətli və gülərsiz ev sahibidir.

- *Siz də Putin kimi idmanla məşğul olursunuz. Tələbək illərində onunla güləşməsiniz? Kim qalib gəlib? Birca deməyin ki, dostluq...*

- Tələbək illərində biz bir yerdə məşq etmişik, amma rəqib kimi güləşməmişik.

- *Bir daha Sizi ürəkdən təbrik edirik. Sizin üçün belə*

"Manatın üzən kursuna 10 ay əvvəldən keçmək lazım idi"

ictimaiyyət onu həm elmi işləri dünyanın bir çox ölkələrində dərc olunmuş məşhur hüquqşünas alim, həm də barəsində hətta "Forbes" jurnalının yazdığı tanınmış biznesmen kimi tanıyır. Söhbət hüquq üzrə professor və iş adamı, Rusiya prezidenti Vladimir Putinin tələbək yoldaşı və dostu İlham Rəhimovdan gədir.

Respublikada onu həmçinin ictimai-siyasi həyatın bir çox məsələləri üzrə müstəqil, azad fikirləri və mövqeyi ilə fərqlənən insan kimi tanıyırlar. Nəhayət, bir çoxları ona xeyriyyə fəaliyyətinə - tələbələrə, xəstələrə, tanımadığı sadə vətəndaşlara yardımına görə minnətdardır. Dostları deyir ki, onun hamı kimi öz nöqsanları var, lakin onun xarakterindəki bir məqam bu xüsurları örtür - bu, sədaqət və inandığı adamlarla münasibətlərdəki sabitlikdir.

Yanvarın 14-də İlham Rəhimovun 65 yaşı tamam olub. Bu ərəfədə sputnik.az saytının əməkdaşı onunla görüşərək müsahibə götürüb. Müsahibəni təqdim edirik.

- *Cənab Rəhimov, Sizi yubileyiniz münasibətilə təbrik edirik. Siz öz ad gününüzü Azərbaycan və bütün dünya üçün belə çətin bir dövrdə qeyd edirsiniz. Beynəlxalq hüquq üzrə ixtisaslaşmış hüquqşünas kimi 2016-cı ildə Azərbaycan, Rusiya və bütün neft hasil edən ölkələrin axırının necə olacağını proqnozlaşdırma bilirsinizmi?*

- Təbriklərə görə çox sağ olun. Sizin dediyiniz "belə bir çətin dövrdə" ad gününü yalnız mən deyil, planetimizdə milyonlarla insan qeyd edir. Təəssüf ki, böyük ehtimalla bir ildən sonra da bu günü analogi, bəlkə də daha pis vəziyyətdə keçirməli olacağam. Bir düzəliş etmək istəyirəm: mən beynəlxalq yox, cinayət hüququ

1970-ci ildə hüquq fakültəsinə daxil olandan sonra inşaat dəstəsində

üzrə ixtisaslaşmış hüquqşünasam. Sualınızın ikinci hissəsinə gəldikdə, mənə respublikamızın, həmçinin iqtisadiyyatı birbaşa neftdən asılı olan digər ölkələrin gələcək iqtisadi vəziyyətini proqnozlaşdırmaq çətindir. Bu proqnozu iqtisadçılar verməlidirlər və bu proqnozlar həmişə ehtimal xarakterini daşıyır. Buna baxmayaraq, Puankare demişkən, "heç öncədən görməməkdənsə, tam inamlı olmadan öncə görmək daha yaxşıdır". Mən ümumilikdə proqnozlaşdırma nəzəriyyəsi ilə tanışam və bu sahədəki biliklərimi cinayətkarlığa nəzərən tətbiq etməyə cəhd eləmişəm. Ona görə mənə o cümlədən respublikamızda cinayətkarlığın gələcək vəziyyətini proqnozlaşdırmağa cəhd etmək daha asandır.

- *Manatın üzən məzənnəsi Sizin üçün gözlənilməz oldu, yoxsa hadisələrin bu istiqamətdə inkişafını gözləyirdiniz?*

- Fikrimcə, istənilən az-çox savadı olan adama indi aydın oldu ki, manatın üzən kursuna 10 ay əvvəldən keçmək daha məqsədəuyğun olardı. Şəxsən mən əmin idim ki, sonda biz bu addımı atmalıyıq. Ona görə də mənim üçün hadisələrin bu cür inkişafı gözlənilməzlik yox, gözlənilən nəticə idi.

- *Əgər Siza belə bir vəziyyətdə nə etmək sualı ilə müraçiat etsələr, nə məsləhət*

LDU 1971-ci il. Hüquq fakültəsi. V.Putinlə sambo məşqində

görürdünüz? Çünki analogi proseslər Sizin tez-tez safo etdiyiniz və biznes-elitəsi ilə yaxşı tanış olduğunuz Rusiyada da baş verib...

- Belə hallarda diqqət hüquqşünaslara deyil, iqtisadçılara yönəlir. Əgər mənə müraçiat etsələr, əmanətlərini dollar və ya avroda saxlamağı məsləhət görürdüm. Güman edirəm ki, bu gün bizim iqtisadçılar Rusiyanın təcrübəsini dərinlən öyrənməli və nəyi səhv, nəyi isə düz etdiklərinə baxmalıdırlar.

- *Rusiya və Türkiyə arasındakı münaqişəyə necə yanaşırsınız və necə deyərlər, "odla su arasında qalmaq" ehtimal olan Azərbaycan hansı mövqeyi tutmalıdır?*

- Mən baş verənlərdən dərin təəssüf hissi keçirirəm. Çünki Vladimir Vladimiroviç Putin hakimiyyətə gələndən sonrakı 15 il ərzində Rusiya və Türkiyə arasındakı münasibətləri

Sualınızın ikinci hissəsinə

- *Biz bilirik ki, Siz bunu reklam etməyi xoşlamırsınız, amma yenə də: öz qrup yoldaşınızın - Rusiya prezidenti Vladimir Putinin bütün addımlarını dəstəkləyirsinizmi? Yoxsa hesab edirsiniz ki, beynəlxalq hüquq baxımından o, nədənsə səhv edir?*

- Mən Rusiya prezidentinin bu istiqamətdəki addımlarını qiymətləndirmək səlahiyyətində deyiləm. Lakin xüsusi olaraq qeyd edə və əminliklə deyə bilərəm ki, Vladimir Vladimiroviç Putin həqiqətən Rusiya və Türkiyənin münasibətlərini yüksək qiymətləndirirdi və bu münasibətlərin qədri bilinirdi. Ona görə də mən onun baş verən faktdan dərin mə-

"Təbrikləri mənə sevmə və hörmət edənlərdən gözləyirəm..."

Mən və V.Xmarin tələbək illərində

gəldikdə isə deyə bilərəm ki, Türkiyə bizə qardaş ölkədir, biz bir xalqıq. Bu hamıya aydındır və məlumdur. Rusiya yalnız bizim qonşumuz deyil, həm də bizimlə iqtisadi, tarixi, mədəni, sosial, humanitar və s. cəhətdən sıx bağlı olan dövlətdir. Ona görə də güman edirəm ki, rəsmi Azərbaycan bu münaqişəyə münasibətini müəyyən edərkən təbii ki, ədalət prinsiplərini əsas tutaraq bu

yusluğunu başa düşürəm. Bu fakt olmamalı idi və olmaya da bilərdi. Bilirsiniz, mən onu tələbək illərindən tanıyıram və deyə bilərəm ki, Vladimir Vladimiroviç bütün səviyyəli münasibətlər və dostluqlarda çox etibarlı və sədaqətli insandır. İndi həm Rusiyada, həm Türkiyədə, həm Azərbaycanda və yaqın ki, başqa ölkələrdə də milyonlarla insan münasibətlərinin düzəlməsini və əvvəlki

bir əlamətdar gündə Sizə daha öz suallarımızla əziyyət verməyəcəyik və sonda əgər mümkünsə, Sizdən iki qeyri-siyasi suala cavab verməyi xahiş edirik. Sizin üçün bu sevincli gündə daha çox kimin təbrikini gözləyirsiniz: qohumların, yoxsa dostların? Və hansı hədiyyələri almağı daha çox xoşlayırsınız?

- Bir daha mənim şəxsimə göstərdiyiniz diqqətə görə sizə minnətdarlığımı bildirirəm. Məni sevmə və hörmət edənlərdən təbriklər gözləyirəm. Bunu adi telefon zəngi ilə etmək kifayətdir. Mənim üçün ən əziz və qiymətli hədiyyə özümün özümə hazırladığım hədiyyədir: yubileyim ərəfəsində Sankt-Peterburqda mənim cəzanın əxlaqi tərəfinə həsr olunmuş növbəti kitabım dərc olunacaq. Məhz bu hədiyyəni böyük səbirsizliklə gözləyirəm.

Göyerti satanının qızı

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Devalvasiya" sözüne qafiyələrdən biri "revolyusiya"dır. Anlayanlar üçün burda böyük hikmət yatır. Elə mən dünən bir neçə rayonumuzda insanların topa-topa yığışib icra hakimiyyətlərinin qabağına getməsinə, yolları bağlamaq cəhdlərini görəndə bu qafiyəni xatırladım. Aclıq pis şeydir. Dünənə qədər hətta qarnında bülleten seçki saxtakarlığına göndərdiyin müəllimə də bu gün ac qalsa, səni tanımayacaq. Avtoritar rejim saxlayırsansa bunun iki təməlinə, özül qaydasına əməl etməlisən: çörək və tamaşa. Bunun biri olmasa sistem öyilir. Acqarına tamaşa, tamaşasız yemək də keçmir.

Maraqlıdır ki, ölkəni ərzaqla təmin etməli olan regionlarda etirazlar öncə başladı. Belə çıxır paytaxt daha toxdur, ölən manatın təpiyi paytaxt sakinlərinə (bu ifadəni ola bilər bir daha eşitməyiniz, yadda saxlayın ki, bir zamanlar bizdə "paytaxt sakini" deyə gülməli təqdimat forması vardı) gec dəyəcəkdir. Bəs regionların inkişafı haqda proqramlar necə oldu? İfşa edilmək budur. "Özümü ərzaqla təmin edirik", "2015-ci il kənd təsərrüfatı ilidir" kimi nağıl və əfsanələrin biabırçılığı budur. Biz kənddən çörək gözləyirdik, kənddə aclıq imiş.

Eyni tragikomediya spirtli içki və tütün məmulatlarının kartla satışı haqda qərarın dünən ləğvinə aiddir. Bu absurd qərarın cəmi 12 gün ömrü oldu. Bəyəm bunu anlamıq üçün, dünyanın heç bir yerində olmayan axmaq qərarı cırmaq üçün 12 gün keçməli idi? Elementar misal çəkim: dükən yiyəsi özü kart saxlayıb müştərilərə də spirtli içki və siqaretləri "hədiyyə" edə bilməzdimi? Sən alırsan, pulu nağd verirsən satıcıya, o da öz kartına "yükləyir", mali isə sənə guya müftə verir. Buna kim qadağa qoya bilərdi? Bu əməliyyatın əvvəlki kassa əməliyyatından hansı iqtisadi fərqi var idi?

Əlbəttə, ortalıqda məşhur və burda yazılması mümkün olmayan lətifədəki kimi, "başını dərddən itirmiş" iqtidar varsa hər şey mümkündür. Belə tələm-tələsik, mürəkkəbi qurumdan ləğv edilən qərarları hələ çox görəəcəyik. Çünki ölkə iqtisadi qanunlar, liberal bazar qaydaları ilə idarə olunmur. Tam bir avtoritar, monopolist sistemdir, bu isə real iqtisadiyyatın təsirlərinə çevik reaksiya verə bilməz, əksinə, özünü daha çox batırır - bataqlığa düşmüş, köməyi olmayan adamın çapalaması kimi. Neft gəlirləri bu distrofik iqtisadi sistemin dərialtı piy qatı idi, indi bu qat tamam ərimek üzretdir və ətraf aləmin soyuğuna müqavimət göstərəcək bir zad qalmamışdır.

Prosesi "süni qiymət artımı", "işbazların qanunsuz hərəketi" kimi cəfəngiyyatla ört-basdır etmək də mümkün deyil. Birincisi, bu hələ devalvasiyanın ilk ləpələridir, neftin qiyməti gündən-günə düşür, bir çox proqnozlara görə yaxın çağlarda 10 dollara qədər enəcək - o sunami dalğasında nə edəcəksiniz? İkincisi, millət axı görür ki, ölkədə məmur-olıqarx dəstəsindən başqa sahibkar, ya da özləri deyən kimi, "işbaz" yoxdur. O zaman kimin qanunsuz hərəketlərindən söhbət gedir? Ümumiyyətlə, hansı qanunsuz hərəketdən bəhs olunur? Milli valyuta ölübsə, buna işbaz neyləsin? Vaxtında iş mühiti yaratsaydınız, azad bazar iqtisadiyyatına imkan versəydiniz indi də millət ağzını açıb yuxarıdan - sizdən yemək gözləməzdi. Öz qazdığınız quyaya yıxılımsınız, ağlamağın yerini yoxdur.

Ancaq elə həmin kart qərarının ləğvindəki kimi, başqa tədbirlərin də görülməsi gec deyil. Böhran elə bir prosesdir ki, hər hansı müsbət addımı vaxtında atılmış addım kimi cəmiyyətə sırımaq olur. Təki olsun, sözümüz yox. Təki gömrükdəki monopoliya doğrudan ləğv edilsin. Təki icra başçılarının, nazirlərin pəncəsi insanların belindən yüngülvəri de olsa götürülsün. Müsbət nəticəni özünüzdə görərsiniz. Yoxsa "bir-birini soya-soya böhranı yola verəcəklər" fikirləşirsinizsə, ciddi səhv edirsiniz.

Sumqayıt Dövlət Universitetinin gənc qız tələbəsi intihar edib. Fəhlə atası deyir uşaqdan imtahanda rüşvət istəyiblər, qiymətini kəsiblər. Ən dəhşətli həmin bu geydirmə dövlət universitetində illik təhsil haqqı idi: yazıq uşaq bura 1800 manat ödəməliymiş. Axı Sumqayıtda filologiya tədrisi nə matah şeydir ki, dövlət buna görə yetim-yesirdən ildə bu qədər pul alır?

Bax, həmin ölən tələbənin anası göyerti satmaqla ailəni dolandırılmış. İllik təhsil haqqını vermiş. Tunis yadınızda gəlirmi? Bin Əlinin nömrəsini tapın, sizə məsləhət versin.

Neftin qiyməti üzü-əşağı getməkdədir. Hər gün ucuzlaşan neft barədə proqnozlar da nikbin deyil. Yanvarın 11-də Azərbaycanın Supsa, Batumi və Ceyhan limanları vasitəsilə dünya bazarına çıxaraq satdığı "Azeri LT CIF" markalı xam neftin bir barelinin qiyməti 1,19 dollar, yaxud 3,5 faiz ucuzlaşıb. "Azeri LT CIF" markalı neftin bir barelinin qiyməti 32,81 dollara bərabərdir. Xatırladaq ki, "Azeri LT CIF" kodirov-kasının minimal qiyməti 2001-ci ilin dekabrında (19,15 dollar), maksimal qiyməti isə 2008-ci ilin iyulunda (149,66 dollar) qeydə alınıb.

Ekspert Fikrət Yusifov musavat.com-a açıqlamasında qeyd edib ki, əslində ABŞ-ın uzun illər bundan öncə düşündüyü bir proqram reallaşdırılır: "Proqram mərhələlərlə hər kəsin gözü qarşısında reallaşdırıldığından böyük gücün niyyətinin nədən ibarət olduğunu da hər kəs çox aydın şəkildə görə bilər. Daha doğrusu, Amerika Birləşmiş Ştatları neftin qiymətləri ilə bağlı qarşıya qoyduğu məqsədi çox sadə və çox şəffaf bir şəkildə addım-addım reallaşdırır. Bu gün Yaxın Şərqdə neftin bir bareli 4-5 dollara başa gələn iki böyük neft hasilatçısı - Səudiyyə Ərəbistanı və İran ABŞ-ın neft qiymətləri üçün müəyyən etdiyi strategiyanın reallaşdırılmasında başlıca oyunçulardır. Siyasət meydanında dostlar olmur, çünki bu meydanda dostluqdan əvvəl maraqlar dayanır. Rusiya beynəlxalq birliyin təzyiqlərinə baxmayaraq, uzun illər iqtisadi sanksiyalarla üz-üzə qalmış İrana hər tərəfli dəstək verən bəlkə də yeganə ölkələrdən biri olub. Bəs İran bunun qarşılığı nə necə verdi? Bu gün Rusiya neftin dünya bazarlarında qiymətlərinin aşağı düşməsi səbəbindən iqtisadi sarsıntılar keçirsə də, İran neftin satışına 40 ildən çox qoyulan sanksiyalar götürülən kimi neftin qiymətlərinin 20 dollardan da aşağı düşəcəyi bir şəraitdə onun hasilatını və satışını artıracağı bəyan etdi. Bunu İranın Rusiyaya xəyanəti kimi dəyərləndirmək lazım deyil. Bu, sadəcə olaraq, ölkəsinin iqtisadi maraqlarına yaşıl işıq yandıran gücün atdığı addıma İranın cavabıdır. İranla bağlı bu məsələni bir qədər geniş açmaqda onu demək istəyirik ki, əgər ABŞ Rusiyaya yönəlik addımlarının reallaşdırılması yolunda onilliklər boyu düşməncilik etdiyi bir tərəflə - İranla "dostluq" etməyə qol qoyarsa, deməli, onun bu yoldan geriye dönüşü gözlənilən deyil. Ali məqsəd neftin qiymətlərini ən azı 20 dollar həddinə qədər aşağı salmaq və bu yolla da Rusiya iqtisadiyyatını çökdürməkdən ibarətdir. Bunun üçün isə ABŞ-n əlində təkəmə OPEK-ə de-fakto rəhbərlik edən Səudiyyə Ərəbistanı və neft ixracına "hə" demiş İran kimi oyunçular deyil, ABŞ-ın özündə maye dəyəri 20 dollara qədər ucuzlaşmış neft hasilatı var. Ona görə də ABŞ bugünlərdə öz ölkəsindən neftin ixracına 40 il ön-

Neft antirekorda doğru-20 dollar ola bilər

Bəzi ekspertlər neftin qiymətinin hətta 12-13 dollara qədər ucuzlaşacağını bildirib

sözünə görə, Azərbaycan bu prosedən çıxması üçün xeyli gecikib. "Bu vəziyyət Rusiya ilə Ukrayna münasibətləri korlanandan və Rusiyadakı vəziyyət gərginləşəndən sonra başlayıb. Biz isə hələlik gözləmə mövqeyi tutmuşuq və bəzi tədbirlərlə keçinirik. Belə bir vəziyyətdən çıxmaq Azərbaycan üçün çətin olacaq. Çox ciddi islahat tədbirləri görülməlidir ki, vəziyyətdən daha az zərərle çıxıb, ölkənin iqtisadi inkişaf tempini inkişaf etdirəsin".

Yanvarın ortalarında 1 barel neftin qiymətinin 30 dollar olacağı vurğulanır. Bu barədə "UBS Group AG" Çin holdinqi olan "Nomura Holdings Inc" xəbər verib. "UBS Group AG"-nin məlumatına görə, ABŞ-ın Nyu-York birjasında neftin qiymətləri son 12 ilin ən aşağı həddinə düşüb. Analoji göstərici Çində də qeydə alınıb və Çin bazarı yanvarın 17-dən sonra 1 barel neftin 30 dollara düşəcəyini proqnozlaşdırıb.

Neft 2015-ci ildə böyük itkilərə məruz qalıb. Neft ixrac edən Ölkələr Təşkilatı (OPEC) faktiki olaraq global itkilərin fonunda hasilatı artırmaqdan imtina edib. Enerji İnformasiyaları İdarəsinin (*Energy Information Administration*) məlumatına görə, Oklahoma ştatından Kushing yataqlarından ABŞ-ın satış məntəqələrinə çatdırılan neftin həcmi bütün ölkə üzrə rekord həddə çatdırıb. Bütün ölkə üzrə ehtiyatlar beş illik ortalama rəqəmlərə əsasən 100 milyon bareldir.

□ RÖYA

Mehman Əliyevdən aprelədək islahatlar olacağı anonsu

Obamanın dəvəti iqtidarda arxayınlıq yaradacaq?

ABŞ prezidenti Barak Obamanın Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevi aprel ayında Vaşinqtonda keçiriləcək 4-cü Nüvə Təhlükəsizliyi Sammitinə dəvət etməsi hadisəsinin Azərbaycan hakimiyyətini bir qədər arxayınlaşdıracağı və siyasi məhbus adlandırılan şəxslərlə bağlı müsbət qərar verilməsini tormozlaya biləcəyi barədə iddialar irəli sürülməyə başlayıb.

"Turan" informasiya agentliyinin rəhbəri Mehman Əliyev isə bu iddiaların əsaslı olmadığını qənaətdədir. Onun fikrincə, əksinə, Obamanın dəvəti islahatlar məsələsində müsbət rol oynaya bilər: "Amerikanı narahat edən məqamlarla bağlı iş aparılır. Barak Obama ilə birinci görüş

Mehman Əliyev

Antalyada G-20 sammitində keçirildi. Növbəti görüş isə Vaşinqtonda nəzərdə tutulub. Hər halda, Vaşinqton səfəri reallaşanaq Azərbaycan hakimiyyəti bir sıra addımlar atacaq. Azərbaycan tərəfinin

dəvət xəberini bir ay sonra ictimaiyyətə elan etməsi göstərir ki, hakimiyyət dəvəti qəbul etmək qərarına gəlib və Vaşinqton səfərində iki tərəfi narahat eləyən məsələləri yoluna qoymaq istiqamətində

çalışacaq. Ona görə də yaxın zamanlarda operativ iqtisadi idarəetmə sistemine keçid və başqa islahatların aparılması gözlənilir. Nazirlər Kabinetinin son toplantısında dövlət başçısının çıxışında da bunun anonsu verilmiş oldu. Yaxın zamanlarda Nazirlər Kabinetində və hakimiyyətdə ciddi dəyişikliklər baş verə bilər. Paralel olaraq gözləmək lazımdır ki, siyasi istiqamətdə də addımlar atılacaq. Çünki bu məsələlər bir-biri ilə bağlıdır".

Məman Əliyevin sözlərinə görə, gözləniləndir ki, ölkə başçısı bir sıra iqtisadi və siyasi islahatlar keçirərək, siyasi məhbuslarla bağlı qərarlar verərək Vaşinqtona gedəcək: "Siyasi məhbusların azadlığa buraxılması məsələsində müəyyən addımların atılmasının bu yaxınlarda Avropa Birliyinin xarici siyasət komissiyasının rəhbərinin gəlişinə qədər də baş verməsini gözləyirəm".

□ E.SEYİDAĞA

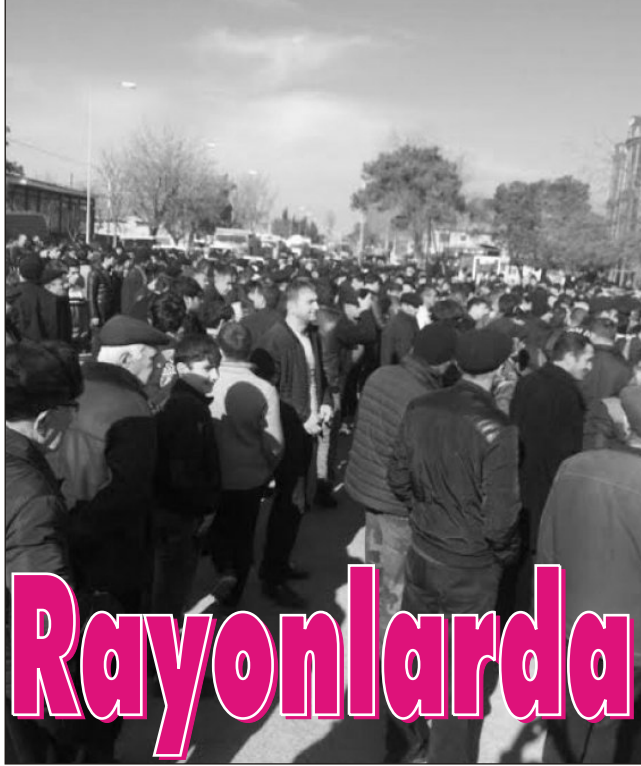
Dünən bir neçə rayonda bahalaşma əleyhinə aksiyalar keçirildi haqda xəbərlər yayıldı. Həmin xəbərlərdə bildirilirdi ki, manatın dəyərdən düşməsi və bahalaşma prosesi nəticəsində yaranmış narazılıq artıq etirazlara yol açmaqdadır. Bir neçə gün əvvəl Ucar rayonunda, dünən isə Siyəzən, Lənkəran və Füzuli rayonlarında yerli əhəlinin etiraz aksiyası keçirdiyi xəbərləri yayılıb. Hazırda Sabirabadda da durumun ağır olduğu deyilir.

Yayılan xəbərlərdə bildirilir ki, bir neçə rayonda etirazların başlamasına əsas səbəb onun bahalaşması olub. Məlumatlarda vurğulanır ki, əhali artıq dolanışqı üçün pul tapa bilmədiyi üçün çıxış yolunu etiraz etməkdə görür. Saatlıda isə ayın 15-nə mitinq təyin olunduğu bildirilir.

AXP sədri Pənah Hüseyn bildirdi ki, konkret hansı rayonlarda etiraz aksiyalarının keçirildiyi barədə onda dəqiq informasiyalar olmasa da ölkədə manatın devalvasiyasından sonra başlayan böyük bahalaşma, işsizlik kütləvi həyəcana səbəb olub. Hökumətin təcili antiböhran tədbirlərinə başlamaması isə insanlarda ümitsizliyi və narazılığı bir qədər də artırıb. Bu narazılığın etiraz aksiyaları formasında üzə çıxması təəccüblü olmamalıdır: "Gözlənilirdi hökumət devalvasiyanın fəsadlarının müəyyən qədər aradan qaldırılması üçün zəruri tədbirlər görəcək. Bu tədbirlər isə ortada yoxdur. Belə vəziyyət həyəcana səbəb olur və insanlar arasında kütləvi hərəketlənmənin meydana gəlməsinə şərtləndirə bilər. Kreditlərlə bağlı yaranmış vəziyyəti də görməməzlikdən gəlmək mümkün deyil. İnsanlar bilmirlər krediti ödəsinlər, yoxsa ailəni dolandırınlar. Bu durum narazılığı bir qədər də artıran amildir".

P.Hüseyn vurğuladı ki, hansısa bölgələrdə sadə insanların etiraz aksiyalarının genişlənməyə halda hakimiyyət bunu müxalifətlə əlaqələndirməməlidir. Çünki artıq bu kimi məsələ öz əhəmiyyətini itirib: "Əslində yerlərdə əhəlinin etirazlarını müxalifətlə bağlasalar da heç bir əhəmiyyət daşımayacaq. Beş-altı müxalifətçini həbs etməklə məsələ həll olası, əhəlinin güzəranı düzələsi deyil. Müxalifətçilərin həbsi çıxış yolu deyil. Bu addım vəziyyəti bir qədər də kəskinləşdirə bilər. İnanmıram ki, hakimiyyətdəkilər buna getsinlər. Hazırda hökumət müxalifətlə yox, cəmiyyətin problemləri, bu problemlərdən əziyyət çəkən insanlarla üz-üzədir. Əsas məsələ problemin həll edilməsi, yumşaldılmasıdır. Əks təqdirdə, etirazlar qaçılmaz olacaq".

Deputat Fəzail Ağamalı isə "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, o, araşdırma aparıb və adicəkilən rayonlardan yalnız Siyəzəndə kiçik bir aksiyanın olduğu belli olub. Kiçik bir aksiyanın baş verməsini bəzi saytlar və qurumlar şişirdib başqa cür təqdim edirlər: "Si-

Rayonlarda etiraz

dalgası başlayır?

Pənah Hüseyn: "Hökumətin təcili antiböhran tədbirlərinə başlamaması narazılığı artırıb"

Fəzail Ağamalı: "Xalqın tarıma çəkilmiş əsəblərini dövlətçiliyə qarşı yönəltməkdən şərəfsiz heç nə ola bilməz"

yəzəndə 25-30 nəfər onun bahalaşması ilə bağlı etiraz edib. Bizim partiyanın yerli təşkilatından dəqiq məlumat aldım ki, bu aksiyayı təşkil eləyən Müsavat Partiyasının Siyəzən rayon təşkilatıdır. İnsanları həmin təşkilat qızıdıraraq meydana gətirməyə çalışıb. Sonra etirazçılarla rayon icra hakimiyyətinin rəhbərliyi görüş ke-

çirib, onlar dinlənilib. Qaldırılan məsələ ilə bağlı tədbir görülməsi üçün onlara vəd verilib. Sonra isə icra hakimiyyətinə müşavirə keçirilib, məsələlər müzakirə edilib".

F.Ağamalı bəyan etdi ki, yaranmış vəziyyətdən, xalqın tarıma çəkilmiş əsəblərini dövlətçilik əleyhinə yönəltməkdən şərəfsiz, ləyaqət-

siz heç nə ola bilməz: "Bu gün dünyada baş verən proseslər hər kəsə aydındır. Dünya od tutub yanır, iqtisadi böhran bütün dünyanı bürüyüb. Azərbaycan təbii ki, bu proseslərdən kənarda qal bilməzdi. Nəzərə alsaq ki, neftin qiyməti artıq 30 dollar səviyyəsinə enib və ola bilsin yenə də enəcək, belə bir vəziyyət öz təsirini iqtisadiyyatımıza göstərməlidir. Çünki iqtisadiyyatımızın ciddi bir hissəsi neft amili ilə bağlıdır. Bu, indiki iqtidarın utanc yeri deyil, çünki nefti dünya bazarına çıxaran və ölkəyə milyardlarla vəsait gətirən indiki iqtidardır. Ancaq neftin

Əsabil Qasimov

Tahir Süleymanov

Deputatdan iki YAP-çı həmkarına ağır ittiham

Fəzail Ağamalı: "Bu deputatlara çağırış edirəm ki, xalqı çörekə imtahana çəkməyin, xalqı dövlətdən narazı salmayın"

Ana Vətən Partiyasının sədri, deputat Fəzail Ağamalı ölkədə onun qiymətinin süni surətdə bahalaşmasında və əhəlinin narazı salınmasında deputat həmkarları Tahir Süleymanovla Əsabil Qasimov ittiham edib. "Yeni Müsavat"a açıqlamasında F.Ağamalı bildirdi ki, insanların narazılığı onun kəskin bahalaşmasıdır. Bunu edən isə un istehsalı ilə məşğul olan adicəkilən deputatlardır:

"Mən iki deputat həmkarına çağırış edirəm. Onlardan biri Siyəzənin deputatı Tahir Süleymanov, biri isə İmişlinin deputatı Əsabil Qasimovdur. Onlar ölkənin əsas un istehsalı ilə məşğul olan adamlardır. Qiymətləri də onlar qaldırıblar. Hər ikisi zəhmət çəksin illərdir bu dövlətin hesabına yığdıqları pulu xərcləsinlər. Süni bahalaşmaya gedib əhəlinin vəziyyətini ağırlaşdırmasınlar. Bu deputatlara çağırış edirəm ki, xalqı çörekə imtahana çəkməyin, xalqı dövlətdən narazı salmayın. Onlar bu dövlətdən qazanıblar, indi qazandıqlarını zəhmət çəkib xalqa xərcləsinlər. Bu durumda da pul qazanmaq həvəsinə düşməsinlər. Bu iki deputat çağırışlara məhəl qoymasalar və xalqı çörekə imtahana çəkməkdə davam edəcəklərsə, kimliklərindən asılı olmayaraq birbaşa onların üstünə gedəcəm. Onlara bəyan edirəm ki, onun qiymətini qaldırmasınlar. Ölkə prezidenti də çağırış etdi ki, süni qiymət artımına gedilməsin. Prezidentin çağırışına əməl etsinlər. Xalqın və dövlətin maraqları hər şeydən üstündür. Unun, taxılın məşğul olanların üzərində dövlətin müvafiq qurumlarının ciddi nəzarəti olmalıdır. Bu möhtəkiqlər, işbazlar yaranmış durumdan istifadə edib varlanmaq istəyirlərsə, əslində dövlətə xəyanət edirlər".

□ E.SEVİDAĞA

Arağın kartla satış qərarı ləğv olundu

Yanvarın 12-dən etibarən ölkədə aksiz malların plastik kartlarla satış dayandırılıb. "Qafqazinfo" xəbər verir ki, bu barədə Vergilər Nazirliyinin müavini Sahib Ələkbərov AzTV-yə müsahibəsində deyib. O qeyd edib ki, sahibkarların ölkə başçısına çoxsaylı müraciətlərini nəzərə alaraq bu qərar qəbul edilib:

"Bu gündən (yanvarın 12-dən-red.) etibarən spirtli içkilərin nağd qaydada satılmasında heç bir problem olmayacaq. Baxmayaraq ki, bütün mağazalarda postterminallar quraşdırılıb, ödəmə məntəqələrinin sayı kifayət qədərdir. Amma insanlarımız buna alışmadılar. Bu məsələni geniş təbliğ etməyə ehtiyac var. Həm də sahibkarlar müraciətlərində spirtli içkilərin sənədləşməsi ilə bağlı problemlərini olduğunu qeyd edib. Bu sənədləşmə işlərinin başa çatdırılması üçün sahibkarların müraciətləri nəzərə alınıb. Bu qərar imkan verəcək ki, sahibkarlar sənədləşmə işlərini başa çatdırsın. Eyni zamanda bundan sonra mağazalarda və-təndaşlar həm nağdsız, həm də nağd formada spirtli içkilər ala bilərlər".

□ E.SEVİDAĞA

Sabiq rabitə və informasiya texnologiyaları naziri qandallanır

Ötən ilin oktyabr ayının 17-də milli təhlükəsizlik naziri Eldar Mahmudovun işdən çıxarılmasından sonra paralel olaraq Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyində (RYTN) də həbslər həyata keçirildi. Nazirliyin yüksək rütbəli əməkdaşları, o cümlədən aparat rəhbəri Vidadi Zeynalov, Beynəlxalq Əlaqələr və Hesablaşmalar Mərkəzinin direktoru Cəlil Cəfərov, "Bakı Telefon Rabitəsi" İstehsalat Birliyinin baş direktoru Beytul-Hüseynov həbs olundular. Hələ o zaman nazir vəzifəsində işləyən Əli Abbasovun israrla həbs edilənləri müdafiə etməsinə baxmayaraq, tezliklə saxlanılanların çevrəsi daha da genişləndi. İlk araşdırmalar göstərdi ki, RYTN-də rüşvət-xorluq, korrupsiya, dövlət əmlakının mənimənilməsi geniş vüsət alıb.

Novabrın 12-də dövlət başçısının sərəncamına əsasən, YAP Siyasi Şurasının üzvü olan Əli Abbasov da vəzifəsindən kənarlaşdırıldı. Bir neçə gün sonra YAP-ın daha bir "ağır top"u, partiyanın Mərkəzi Nəzarət Təftiş Komissiyasının sədri, "Aztelekom" MMC-nin baş direktoru Məmməd Məmmədov barəsində də həbs-qətimkan tədbiri seçildi.

M.Məmmədov Cinayət Məcəlləsinin 179.3.2 (külli miqdarda məniməmə), 308.2 (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə) və 313-cü (vəzifə saxtakarlığı) maddələri ilə ittiham olunur.

Artıq bir neçə aydır ki, Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsi, eləcə də Vergilər Nazirliyi RYTN-də yoxlamalar aparır. Aşkarlanmış korrupsiya faktları ilə bağlı Baş Prokurorluqda bir neçə cinayət işi başlanıb. Prezident İlham Əliyev yan-

Əli Abbasova həbsxana yolu göründü - "dövlətə xəyanət"

Prezident İlham Əliyev rabitə nazirini işdən qovduqdan sonra ilk dəfədir ki, RYTN-də baş verənlər haqda danışılıb və çox sərt ifadələr işlədib: "Cinayətdir, vicdansızlıqdır, dövlətə xəyanətdir"; Ə.Abbasovun YAP Siyasi Şurasından uzaqlaşdırılması da gündəmə gəlib, müəllim kimi auditoriyaya girməsinə isə universitet rəhbərliyi qadağa qoyub

varın 10-da Nazirlər Kabinetinin toplantısında RYTN-də baş verən korrupsiya faktlarından danışılıb. Dövlət başçısı deyib ki, in-

formasiya-kommunikasiya sektorunun inkişafına investisiyalar qoyulub, kreditlər verilib, amma əfsus ki, bəzi hallarda gəlir baş-

qa ciblərə gedir, dövlət xeyir götürmür: "Arada gəzən şirkətlər burada əsassız qaydada böyük məbləğdə pul qazanırlar, onla-

rın fəaliyyəti dayandırılmalıdır. Yəni bütün gəlirlər dövlətə, büdcəyə gəlməlidir və bunun hesabına informasiya-kommunikasiya texnologiyaları sektoru bundan sonra da inkişaf edəcək. Dövlət artıq bu sahəyə kifayət qədər, artıqlaması ilə vəsait ayırıb".

Prezident nazirlikdəki yoxlamalardan da danışdı: "Yoxlamalar göstərir ki, bu vəsaitdən vicdansızlıqla istifadə olunub. Burada israfçılıqdan söhbət getmir, burada böyük cinayətdən söhbət gedir. İndi prokurorluq ciddi məşğuldur. Bir malın qiyməti bir neçə dəfə şişirdilir - 3 dəfə, 4 dəfə. Bu, cinayətdir, vicdansızlıqdır, dövlətə xəyanətdir". İ.Əliyev deyib ki, bu əməlləri törədənlər məsuliyyətə cəlb olunurlar və bu, bütün qurumlara dərs olmalıdır.

Prezident Əli Abbasovu işdən qovduqdan sonra ilk dəfədir ki, RYTN-də baş verənlər haqda danışılıb və çox sərt ifadə-

məsi deməkdir. Çünki prezidentin "dövlətə xəyanət" hesab etdiyi yeyinti və korrupsiya faktları 11 il nazir işləmiş Ə.Abbasovun nəzarətindən kənar baş verə bilməzdi. Bu həm də o anlama gəlir ki, həbslər hələ davam edəcək.

"Yeni Müsavat" bir müddət əvvəl Əli Abbasovun ev dustağı edildiyi və Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin müstəntiqləri tərəfindən bir neçə dəfə dindirilməsi ilə bağlı məlumat yaymışdı. Məlumatlara görə, bütün iri mənimmə faktlarında sabiq nazirin imzası və ya razılığı var ki, bu da istintaqa məlumdur.

Xəbərlərə görə, prezidentin qəti mövqeyindən dərhal sonra Ə.Abbasovun Siyasi Şura üzvlüyündən uzaqlaşdırılması da gündəmə gəlib. Onun kafedra müdiri olduğu İqtisad Universitetindən "öz xahişi ilə" uzaqlaşdırıldığı da gələn xəbərlər sırasında. Bildirilir ki, əslində reputasiyası ləkələnmiş sabiq nazirin müəllim kimi auditoriyaya girməsinə universitet rəhbərliyi qadağa qoyub, bundan sonra isə Ə.Abbasov ərizəsini yazıb.

Məlumatı dəqiqləşdirmək üçün İqtisad Universiteti ilə əlaqə saxlasaq da, sorğumuza ən müxtəlif bəhanələrlə cavab verən olmadı. "Bəs Əli müəllimlə danışa bilərikmi?" sualına isə "burada yoxdur" cavabı verildi. Xatırladaq ki, bir müddət əvvəl YAP icra katibinin müavini Siyavuş Novruzov mediaya açıqlamasında işdən uzaqlaşdırılan sabiq nazirlər haqqında danışmışdı. O demişdi ki, Əli Abbasovun taleyi istintaqdan asılıdır və həbs edilib-edilməyəcəyi araşdırmaların nəticələrindən asılıdır. Prezidentin qəti və çox sərt mövqeyi isə artıq çox şeyi deyir...

□ "Yeni Müsavat"

Nazirin manatın "batması" açıqlaması narazılıqla qarşılandı

Samir Əliyev: "Kəskin devalvasiya maliyyə nazirinin fikri idi, çünki onu büdcənin icrası maraqlandırır"

Maliyyə naziri Samir Şərifov yanvarın 10-da Nazirlər Kabinetinin 2015-ci ilin yekunlarına həsr olunan iclasında manatın birdən-birə 50 faizə qədər devalvasiyaya getməsinin səbəblərini açıqlayıb. Nazir bildirdi ki, dünya bazarlarında xam neftin qiymətinin kəskin azalması nəticəsində xarici valyutada daxilolmaların azalması ölkəmizin tədiyyə balansında keyfiyyətə yeni vəziyyət yaradıb və manatın məzənnəsinin əhəmiyyətli dərəcədə enməsinə qətilməz edib.

Nazirin sözlərinə görə, global iqtisadi proseslərin ölkəmizə mənfi təsirləri ilə əlaqədar hökumətin və Mərkəzi Bankın atdığı kəserli addımlar yaranmış makroiqtisadi duruma adekvatdır. O qeyd edib ki, bunu digər neft istehsalı və ixracı ilə məşğul olan ölkələrin təmsilində də görmək olar.

İqtisadçı ekspert Samir Əliyev "Yeni Müsavat"a maliyyə nazirinin açıqlamasını dəyərləndirib. İqtisadçı nazirin bir çox fikirləri ilə razılaşmadığını qeyd edib: "Azərbaycan ixracının 90

faizdən çoxu neftdən asılıdır. Ona görə də ölkəyə dollarlar bir qayda olaraq, neftdən gəlir. İndi neftin qiymətinin 3 dəfə düşməsi ölkəyə daxil olan dolların həcmindən 3 dəfə azalmasına gətirib çıxardı. Eyni zamanda biz tədiyyə balansına baxsaq, görürük ki, turizm xidmətləri üzrə də kəser var. Azərbaycan vətəndaşları xarici ölkələrə daha çox gedir. Azərbaycana gələn turistlər isə bundan daha azdır. Turizmin inkişaf etməməsi də ölkəyə dolların gəlməsində problem yaradır. Yəni bu artıq

ilin əvvəlində tədiyyə balansında görünürdü. Biz də ilin əvvəlində bu barədə qeyd edirdik ki, tədiyyə balansında kiçik bir

müsbət saldo mövcuddur. İlin sonuna kimi bu qalığı saxlamaq mümkün olmayacaq. Bu müsbət saldonun səbəbi o idi ki, ix-

rac idxaldan çox idi. Nəzərə alsaq ki, idxal bizdə tam rəsmiləşdirilmir, deməli, reallıqda əslində bu mənfi saldo idi. Həm maliyyə naziri, həm Mərkəzi Bankın rəhbəri açıqlamışdılar ki, neft 40 dollardan aşağı düşsə, mənfi saldo yarada bilər. Bu baxımdan manatın devalvasiyası qaçılmaz idi, biz də bu barədə ilin əvvəlindən proqnozlar verirdik. Mən düşünürəm ki, bu məsələdə hökumətin metodu uğurlu olmadı".

İqtisadçı ekspert nazirin hökumətin və Mərkəzi Bankın atdığı addımların makroiqtisadi duruma adekvat olması fikri ilə razılaşmadığını bildirdi: "Samir Şərifov yəqin ki, Rusiya və Qazaxıstanı nəzərdə tutur. Hər iki ölkənin valyutaları üzən məzənnəyə keçdi. Yəqin ki, həmin ölkələr nəzərdə tutub. Lakin mən misal çəkə bilmərəm ki, Səudiyyə Ərəbistanı da neft ölkəsidir, ancaq onlarda milli valyuta ucuzlaşmadı. Küveyt də devalvasiyaya getmədi. Bu fikrə əks arqument qoymaq mümkündür. Bu fikir tam qəbul olunmur. Ancaq nazir burada Rusiya və Qazaxıstanı nəzərdə tutur. Xüsusilə Qazaxıstan iqtisadiyyatı ilə Azərbaycan iqtisadiyyatı vaxtilə eyni olub və indi də oxşarlıq çoxdur. Bu gün isə situasiya fərqlidir. Yeni neftdən asılılıq Azərbaycanda daha çoxdur, nəinki Rusiya və Qazaxıstanda. Bunun nəticəsidir ki, Ru-

siya və Qazaxıstan valyutasının üzən məzənnəyə keçdi o qədər də ağırlı deyil. Bu ölkələrdə valyutanın ucuzlaşması ixracata dəstək verir, Azərbaycanda isə bu dəstək görünmür. Fevralda bizdə devalvasiya oldu, lakin bundan sonra qeyri-neft sektorundan ixracat artdımı? İkinci devalvasiya isə dekabrda oldu. Lakin fevraldan dekabra qədər ixracat artım olmadı. İndi də devalvasiyanın ixracatı elə bir xeyri olmayacaq. Çünki ixracat tək məzənnə ilə düzəlmir, islahatlar zəruridir. Mən düşünürəm ki, Azərbaycan kəskin devalvasiyaya getməklə çox böyük səhv elədi. 50 faizə qədər devalvasiyanın olması Maliyyə Nazirliyinin təşəbbüsü idi. Çünki maliyyə nazirini büdcənin icrası maraqlandırır. Ona görə də maliyyə naziri Samir Şərifovun təşəbbüsü ilə birdən-birə kəskin devalvasiyaya gedildi. Əgər fevral devalvasiyasından sonra təcridən yumşaq devalvasiyaya getsəydi, o zaman iqtisadiyyat da bu devalvasiyaya adaptasiya olunardı, qiymət artımları da indiki kimi birdən-birə olmazdı. İnsanların əmək haqları ona uyğunlaşdırıldı. İndi kəskin devalvasiya edildi və bu proses təcridən gedir. Bunun bank sektoruna da neqativ təsirləri çox olacaq. Biz bundan sonra da bu neqativ təsirləri görəəcəyik".

□ Nərgiz LİFTİYEV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Yanvarın 9-da daha bir erməni işğalçı əsgəri Azərbaycanın işğal altındakı Dağlıq Qarabağda şəhərsiz ölümə tuş gəldi - alından snayper gülləsi ilə vurulan Aramis Voskanyan da digər əksər işğalçılar kimi Ermənistan vətəndaşı idi. Bu fakt qonşu ölkənin ölkəmizə qarşı işğalçılıq siyasəti apardığını bir daha təsdiqləyir.

Elə ən maraqlısı da bu kimi hallara ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrlərinin illərdir susqunluq göstərməsi, daima təcavüzə məruz qalan tərəflə - Azərbaycanla təcavüzkar Ermənistanı bərabər tutmasıdır, işğalçını öz adı ilə çağırmaqdan çəkinməsidir. Rusiyanın mövqeyi haradasa anlaşılındır: şimal qonşumuz ərazilərimizin zəbt olunmasında əsas rol oynamış döv-

lətdir, işğalçı ölkənin hərbi-siyasi müttəfiqi, Ermənistan isə onun regiondakı yeganə forpostudur və bu üzündən ondan heç vaxt neytral vasitəçi çıxmaz.

Bes "ədalətli Qərb"i Minsk Qrupunda təmsil edən ABŞ, Fransa necə olsun? Onlar niyə Rusiya ilə eyni mövqə sərgiləyir? Rusiyadan öz hərbi qüvvələrini Donbasdan çıxarmağı tələb edən ABŞ, Avropa

Almaniya dövlət radiosunun səsi Şuşadan gəldi

Almaniya milli radiosu "Deutschlandfunk" Azərbaycanın işğal altındakı ərazilərindən reportaj yayıb (virtualaz.org). Radionun saytında yerləşdirilmiş reportajdan məlum olur ki, "Deutschlandfunk"un əməkdaşı Sven Töniges qondarma "DQR"-in Berlindəki "turizm ofisinin" təbliğatı əsasında Azərbaycanın işğal altındakı ərazilərinə ezam edilib. Onunla birlikdə bir qrup almaniyalı turist də Qarabağa gəlib.

Reportajda deyilir ki, alman jurnalisti "Qafqazın İsveçrəsi" olan Dağlıq Qarabağa səfər etməyə separatçıların nümayəndəsi Berlində keçirilən turizm sərgisi zamanı dəvət edib. Radionun aparcısı bildirir ki, o, razılıq verəndən sonra bir neçə həftə ərzində "DQR vizası" əldə edib.

Alman aparcı İrəvan üzərindən Azərbaycanın işğal altındakı ərazilərinə daxil olub, Şuşadakı hotellərdən birində yeyib-içən erməni veteranlarının məclisini təsvir edib. Eyni zamanda reportajda qeyd olunur ki, Dağlıq Qarabağın "müstəqilliyini" heç kim, hətta Ermənistan tanımayıb. Qondarma "respublikanın" turizm "naziri" Sergey Şahverdiyana görüşünü təsvir edən alman aparcı bildirir ki, Dağlıq Qarabağın inkişafı turizmdən keçir. Alman turistləri Ağdam yaxınlığında ermənilərin apardıqları və "qədim Tigranakert şəhərinin qalıqlarının tapıldığı" yerləri də gəzdiriblər. Ancaq onları yer üzündən silinmiş Ağdam şəhərinə daxil olmağa qoymayıblar. Onları müşayiət edən separatçılar deyib ki, Ağdam şəhərinin ərazisi hərbi zona olduğu üçün ora daxil olmaq qadağandır. Bununla belə, reportajda qeyd olunur ki, Ağdam ermənilərin dağıtdığı Azərbaycan şəhəridir.

"Deutschlandfunk" Almaniyanın milli radioyayım şirkəti "Deutschlandradio"-nun ictimai-siyasi və mədəniyyət mövzularına həsr olunmuş proqramıdır. Yəni dövlətə məxsusdur. Vaxtilə Hitler Almaniyaşının əsas təbliğat raporu olan "Deutschlandsender" radiosunun əsasında və tezliyində yaradılıb. Almaniya ATƏT-in Minsk Qrupunun üzvüdür, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanmasına dair beynəlxalq vasitəçilik missiyasına görə məsuliyyət daşıyır. Bu baxımdan alman milli radiosunun Bakının icazəsi olmadan işğal altındakı Azərbaycan ərazilərindən əsasən erməni təbliğatına xidmət edən reportaj yayımlaması qəbul ediləməzdir. Yəqin ki, Azərbaycan XİN bu məsələyə reaksiya verəcək.

Qarabağ

İlin ilk Qarabağ

müzakirələri Londonda başladı

Vasitəçilərin ikili standartının girovuna çevrilən danışıqlar - Qərb Azərbaycan torpaqlarında Ermənistan vətəndaşlarının hərbi xidmət keçməsinə hələ də normal baxır...

nədən Dağlıq Qarabağdakı işğalçı qüvvələri illərdir görmür, Ermənistan vətəndaşlarının hərbi xidməti Dağlıq Qarabağda, Azərbaycanın işğal altındakı digər ərazilərində keçməsinə, burada öldürülməsini görməzlikdən gəlir? Axı hətta Ermənistanın özü də qondarma "DQR"-in "müstəqilliyini" tanımayıb.

Yenə ortaya suallar çıxır: Minsk Qrupunun həmsədr ölkələri gerçəkəndə ölkəmizin ərazi bütövlüyünü tanıyırsa, o zaman Ermənistan vətəndaşlarının Ermənistandan kənar yad torpaqlarda və beynəlxalq hüquqa zidd olaraq hərbi xidmət keçməsinə nədən normal baxır?

Yaxud təmas xəttindəki eskalasiya, erməni vertolyotunun vurulması barədə dərhal bəyənətlər verən vasitəçilər niyə Azərbaycan ərazisində Ermənistan hərbiçilərinin xidmət keçməsinə (*İrəvan bunu gizlətmir də!*) və haqlı olaraq öldürülməsinə reaksiya vermirlər? Kimdən çəkinir onlar hər şeyi öz adı ilə çağırmaqla? Nəhayət, separatçılığa və terrorçuluğa kömək edən Ermənistanla öz yerini göstərmək zamanı çatmadımı? Ermənistan hərbiçiləri hansı əsasla Azərbaycanın beynəlxalq hüquqla tanınmış qanuni ərazilərindədir?

Aydındır ki, qoyulan suallara ABŞ və Fransadan olan həmsədr obyektiv cavab vermək gücündə deyillər.

Çünki Ermənistanı işğalçı adlandırmaq istəmirlər, halbuki Gürcüstana (*Abxaziya, Cənubi Osetiya*) və Ukraynaya (*Donbas, Kırım*) münasibətdə Qərb diametral əks mövqə sərgiləyir, Rusiyalı işğalçı adlandırır, hətta işğalçı ölkəyə - Rusiyaya qarşı sanksiyalar tətbiq edir. Belə olan təqdirdə elbəttə ki, Azərbaycana yalnız özünə, öz ordusuna güvənməkdən, hərbi qüdrətini artırmaqdan savayı yol qalmır.

"Azərbaycanın hərbi potensialı 2015-ci ildə böyük dərəcədə möhkəmlənib. Biz bunu döyüş meydanında da görürük. 2015-ci ildə təmas xəttində Azərbaycan tam üstünlük təmin edib və öz iradəsini dikte edib". Bu fikri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Nazirlər Kabinetinin 2015-ci ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclasında deyib.

Ötən il onlarla işğalçının məhv edildiyini vurğulayan Azərbaycan prezidenti deyib: "Ermənistan rəhbərliyi pani-

kadadır, isterikadadır, xarici qüvvələrə müraciət edir ki, onları müdafiə etsinlər. Ancaq sual olunur: erməni əsgərləri hansı torpaqda həlak olurlar? Azərbaycan torpağında həlak olurlar. Getsinlər, çəkilsinlər bizim torpaqlarımızdan, bu zaman münaqişəyə son qoyular, heç kim həlak olmaz və sülh bərpa edilə bilər".

Münaqişənin ən sadə həll yolu zətan - bu: Ermənistanı beynəlxalq hüquq normalarına riayət etməyə vadar etmək. Üstəlik, bunu BMT Təhlükəsizlik Şurasının Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə dair qəbul etdiyi 4 məlum qətnaməsi tələb edirsə, hansı problem ola bilər?

Ermənistanın isə həm bu qətnamələrə, həm də, ümumiyyətlə, beynəlxalq hüquq normalarına münasibəti çoxdan bəllidir. İrəvan bu mövqeyi son olaraq 2014-cü ildə - BMT Baş Məclisində Kırım məsələsi ilə bağlı Ukraynaya dair keçirilən səsvermədə qarışıq şəkildə nümayiş etdirib -

Rusiyanın yanında yer almaqla, Kırım işğalına haqq qazandırmaqla, Ukraynanın ərazi bütövlüyü əleyhinə səs vermiş 11 izqoy ölkədən biri olmaqla.

Beləcə, Minsk Qrupu həmsədrləri beynəlxalq hüquqa Rusiya kimi meydan oxuyan bir işğalçı ölkəni illərdir gizli şəkildə himayə edir. Abxaziya, Cənubi Osetiya, Kırım, Donbas separatçılarına qarşı tərəddüdsüz sanksiyalar və embarqolar tətbiq edildiyi halda, Qarabağın separatçı liderlərinə Qərbin həvəslə qucaq açmasının, onları hətta Avropaya, ABŞ-a dəvət edib rəsmi görüşlər keçirməsinin başqa hansı adı ola bilər ki?

Bu fonda həmsədrlərin vaxtaşırı bu və ya başqa Avropa şəhərində, Azərbaycan və Ermənistan arasında bir araya gələrək Qarabağa dair müzakirələr aparmasının, ya-

Eldar Sabiroğlunun vətənpərvərliyi

Elşad PAŞASOY
epashasoy@yahoo.com

2013

-cü ilin 12 yanvarda Bakıda keçirilən "Əsgər ölümlərinə son" aksiyaları yadımdadır. O vaxt bir qrup gənç ordudakı yaşadılarının qeyri-döyüş şəraitində həlak olmasına etiraz etdi. Məhz bu etirazların nəticəsiydi ki, sonradan orduda ciddi islahatlar həyata keçirildi, qeyri-döyüş itkiləri kəskin azaldı.

Lakin o zaman Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətinin reisi postunu tutan, bu gün isə mediaya, hətta cəmiyyətə cəsarət dərəcəsi keçməyə çalışan Eldar Sabiroğlu etirazçıları "analarn göz yaşından istifadə etməkdə" günahlandırır, "bu, vicdanlı bir hərəkət deyil" dedi. Bu gün onun misralarından "qan daman", hakimiyyətin aparıcı fiqurlarından birinə qarşı olduqca kəskin yazılarını oxuyanda üç il əvvəlki xatırlamaq olmur.

Onun qəzetlərə ünvanlı ittihamlarını da unutmamışıq. Birini xatırlayaq: "Bəzi kütləvi informasiya vasitələri düşmən dəyirmanına su tökməkdən çəkinmir, dəqiqləşdirilməmiş məlumatları xəbərsiz yaymaqla özlərinin reytingini yüksəltmək, ictimaiyyətdə çəşqinlik yaratmaq istəyir, Azərbaycan Ordusunun imicinə kiçik zərbəciklər endirməyə başlayır".

Bir gün redaksiya telefonunu qaldırdım, Eldar Sabiroğlu telefonun o tərəfindən od püşkürürdü. Ordu ilə bağlı yazıya görə baş redaktorumuza zəng edibmiş, özü də "bizim mövqeyimizi yazın" təklifi ilə yox, "axı, niyə yazmısınız" tələbi ilə. Baş yazardan cavabını almışdı, ikinci dəfə redaksiyanı yığmışdı, asıb-kəsirdi.

İllər idi əlaqəmiz kəşilməmişdi. Yalnız bu yaxınlarda telefon danışıqımız oldu, onda da bizi ittiham etdi, hakimiyyətə qarşı "sərt yazı bilmədiyimizə" görə...Absurda baxın! 27 illik tarixi olan, keşməkeşlərdən keçən qəzetə nəyi, necə yazmağı öyrədir.

Bizim redaksiyada daha heç kəsin şübhəsi yoxdur ki, nazir Səfər Əbiyevi mətbuata kükrədənərdən biri elə Eldar Sabiroğlu imiş. Mətbuat işinə cavabdeh kimi, yəqin ki, hər gün nazirle görüşərək "qara siyahı"ya saldığı qəzetlərin xülasəsini təqdim edib. Hansı ki, o, bu gün nicat gözlədiyi mətbuatla vaxtında normal işləsəydi, Səfər Əbiyev mətbuatın qənimi statusunu qazanmazdı. Təkcə bir ildə "Yeni Müsavat"ı 7 ordu generalı məhkəməyə verməmişdi!

Bugünlərdə Sabiroğlunun sələfi Ramiz Duyğun mətbuatla döyüşündən şəstlə danışırdı. "Yeni Müsavat" qəzetini o zamanki məzənnə ilə 4 milyon manat, müxbiri Mahir Məmmədli isə 500 min manat cərimə etdilər. 4 milyon yarımanatı Silahlı Qüvvələrə Yardım Fonduna köçürdüm. Qəbz də arxivimdə qalır". İndi Sabiroğlunun məhkəmə iddialarından xəbərsiz olduğunu iddia etməsi absurd olardı.

Təşəvvür edin, ömrü boyu bu hakimiyyətə xidmət edib, hətta mülki həyatdan orduya transferdən sonra yüksək rütbə alıb, bu illərdə "Yeni Müsavat" daxil, tənqidçi medianın üstünə kükrəyib, ancaq indi bizi mübariz olmamaqda...suçlayır.

Adam bəzən düşünür ki, bəlkə o, haqlıdır. Lakin birdən onun oğlu Rüşet Sultanovun "YAP-ın mənə verdiyi çöreyi özümə haram bilərəm" sözləri yada düşür. Məntiqlə Eldar Sabiroğlu heç olmasa bundan sonra hakim partiyaadan gəməliydə. Yoxsa nədən "oğlum, səndən belə bir zərbə alacağımı heç ağılıma gətirməzdim" deməliydi? Özü demişkən, oğlu ilə yollarını ayırırsa, demək, nəse təmənnası var...İki ildir işsizəm. Bəziləri bir-iki ay işləməsəydi, səsleri hansı cəbhədən gələcəkdi, onu bir Allah bilir"-bunu da o deyib. Cəmi iki il işsiz qalandan, deputatlıq iddiası gerçəkləşməyəndən, müstəntiq oğluna yüksək vəzifə verilməyəndən sonra...olub "ilin mübariz, vətənpərvər adamı", ölkənin dər-dərinə etiraz püşkürən mücahid...

Müharibə aparən ölkədə bu gün hərbi ekspert tapmaq müşkülə dönüb. Bir neçəsi təziqlərdə dözmədi, mühacirətə getdi, bəzilərinin də gərginlikdən ömrü yarıda qırıldı. O ekspertlər xalqın və ya ordunun düşməni deyildi, istəyirdilər daha güclü olaq, torpaqlarımızı azad edək. Bir çoxları Qarabağ uğrunda döyüşmüşdü. Mətbuat xidmətində hazırlanan məhkəmə "torbalı" onları sıradan çıxartdı.

Bir faktı da xatırladım. Hörmətli Eldar Sabiroğlu mətbuat xidmətində işləyən mayor İlqar Verdiyevə yaxşı xatırlayır yəqin. Üç il əvvəl cəbhədə döyüş yoldaşını xilas edərkən minaya düşüb şəhid oldu. Ancaq İlqar bəyin doğmalarının gözü yolda qaldı, heç olmasa keçmiş iş yoldaşı kimi Eldar Sabiroğlu onun yasına gətmedi. Kimlərinse zavalına gəldi, rütbəsi aşağı salındı, özü ön cəbhəyə göndərildi və 3 uşağı başsız qaldı. Hansı ki, 14 yaşından hərbiyə olan, Türkiyədə ilk hərbi təhsil almış İlqar Verdiyev gerçək vətənpərvərlərdən idi...

Son illərdə ictimai-siyasi, sosial-iqtisadi vəziyyətlə bağlı müxalifət partiyalarının xalqa yalnız virtual müraciətlər etməsi, hökumətə də saytlar, sosial şəbəkələr üzərindən təkliflər verməsi önəmli hal alıb. Elə manatın devalvasiyası fonunda da eyni prosesin şahidi olduq. Müxalifət antiböhran proqramları hazırlayaraq, media vasitəsilə iqtidara təkliflər verdi. İqtidar nümayəndələri isə mətbuata açıqlamalarında bildirdilər ki, hökumətin özünün hər vəziyyətə uyğun planı var. Müxalifətin antiböhran proqramlarına isə ehtiyac yoxdur.

Bəs hazırkı durumda müxalifət nə düşünür? Onlar hansısa digər addımlar atacaqlarmı?

Məsələ ilə bağlı müsavvat.com-a danışan **Klassik Xalq Cəbhəsi Partiyasının sədri Mirmahmud Mirəlioğlu** bildirib ki, ilk olaraq müxalifət hazırkı formada təkliflər irəli sürməlidir: "Azərbaycan hakimiyyətinin özünün vəziyyəti o qədər böhranlıdır ki, onlar kimisə dinləmək imkanında deyillər. Buna görə də parlamentdə olan sözcüləri vasitəsilə müxalifətin təkliflərinə cavab verirlər. Yaxud da parlamentdəki sözcülər elə hesab edirlər ki, bu kimi təkliflərə onlar cavab verməlidirlər. Hesab edirəm ki, biz istəyib-istəməsək də, iş-tirək edib- etməsək də ölkədə aksiyalar olacaq. Çünki bu iqtisadi böhranın sonu sosial partlayış, onun da sonu siyasi böhrandır. Hakimiyyət bunun fərqində olmalıdır".

ADP sədri Sərdar Cəlalov isə bildirib ki, müxalifətin qəbul etdiyi hər bir qərar siyasi reallığın tələblərinə uyğun olmalıdır: "Əgər bu gün cəmiyyət küçələrdə mitinq təşkil etməyi istəmərsə, müxalifətin yalnız öz tərəfdarları ilə hansısa bir aksiya təşkil etməsinin

heç bir mənası yoxdur. İkincisi də biz yalnız hökumətə təkliflər hazırlayıb verməklə məşğul deyilik. Aydın şəkildə görünür ki, ciddi radikal addımlar atılmasa, Azərbaycan məhv olacaq. Ona görə biz məcburuq ki, ən azı media vasitəsilə öz fikrimizi bildirik. Bizdən də öncə Amerika, eləcə də Avropa

xalq bunu istərsə bizsə də özü küçələrə çıxacaq. Həmçinin digər vəzifəmiz müxtəlif ideyalar verib, iqtidara doğru yola istiqamətləndirməkdir. Böhran təzə başladığı üçün xalq hələ ki sosial şokun birinci mərhələsindədir. Bu mərhələ susqunluqla xarakterizə olunur. Bu baxımdan susqun vəziyyətdə

böhrandan çıxış yollarına dair paketini ictimaiyyətə təqdim edib. Orda göstərmişik ki, bu hökumət ölkəni indiki ağır vəziyyətdən çıxarmağa qadir deyil. Bu bizim xalqa mesajımızdır ki, artıq hakimiyyət dəyişikliyi təxirəsalınmaz zərurətə gətirilib".

Ümid Partiyasının sədri

Müxalifət ölkəni böhrandan çıxarmaq üçün nə düşünür?

Mirmahmud Mirəlioğlu: "Hakimiyyətin özünün vəziyyəti o qədər böhranlıdır ki, onlar kimisə dinləmək imkanında deyillər"

Sərdar Cəlalov: "Müxalifətin yalnız öz tərəfdarları ilə hansısa bir aksiya təşkil etməsinin heç bir mənası yoxdur"

Mirmahmud Mirəlioğlu

Sərdar Cəlalov

Birliyi Azərbaycan hökumətinə qarşıdan gələn dərin böhrandan qurtulmaq üçün təkliflər vermişdi. Biz də eynilə təklif edirik. Yəni hakimiyyətin fəaliyyətinə təsir etməyin iki-üç yolu var. Onun biri xalqın iştirakı ilə təsirdir ki, indiki halda

olan xalq istərsə də meydana çıxara bilmərsən. Hazırda küçələrə çıxmaq üçün sosial sifariş yoxdur".

Müsavat Partiyasının başqan müavini Elman Fətəh isə mövzu ilə bağlı aşağıdakıları bildirib: "Müsavat Partiyası

müavini Ənvər Ağazadə isə hesab edir ki, müxalifətin işi həm də proqramlar hazırlamaq, hakimiyyətə təkliflər verməkdir: "Sözsüz ki, müxalifət həm də paralel olaraq xalqla da işləməlidir. Öz sıralarını genişləndirməlidir. Hazırda ölkəmizdə çox böyük sosial-iqtisadi böhran özünü göstərir. Burada təkliflər də səsləndirilməlidir. Xalq görməlidir ki, ölkəni böhrandan çıxarmaq üçün müxalifətin hansı təklifləri var və hakimiyyətdən fərqli olaraq necə düşünür. Ona görə də bu baxımdan proqramlar və təkliflərlə çıxış etmək önəmli haldır. İndiki şəraitdə aksiyaların keçirilməsini məqbul hesab etmərəm".

Əli RAİS

Abutalıbov tanınmış vəkili hüsr mərasimindən çıxardıb

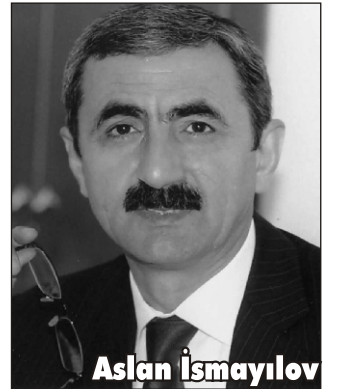
Aslan İsmayılov: "Zəlimxan Yaqubun yas mərasimindən çıxarılmamağıma göstərişin Hacibala tərəfindən verildiyini dedilər"

Tanınmış vəkili Aslan İsmayılov bugünlərdə dünyasını dəyişmiş həmyerlisi, xalq şairi Zəlimxan Yaqubun yas mərasimində başına gələnlərlə bağlı status paylaşdı. **Vəkil statusunda Bakı meri Hacibala Abutalıbov haqda sərt ifadələr işlədib. Statusdan bəzi hissələri təqdim edirik.**

"1989-cu il Azərbaycana gəldiyim ilk günlərdən tanışdığım, hər hücumu məruz qalanda müdafiəsinə qalxdığım

və buna görə də dəfələrlə təhqir olunduğum, ən çətin məqamlarda mənimlə görüşüb problemlərini bölüşən, xalq yaradıcılığının insanlara çatdırılmasında əvəzsiz rolunu, tərəpəndən dırnağa Azərbaycanlı, dostum Zəlimxan Yaqubu son mənzilə yola salmaq üçün "Təzəpir" məscidində gətdim. Yaxınlaşdıqda məscidə girişin qadağan olduğunu bildirdilər. Dostlara zəng edib maraqlandıqda Prezidentin müha-

fizə xidmətindən yaxınlaşıb keçməyime icazə verdilər. Məscidə girişdə və ikinci mərtəbədə eyni qaydada salamlayıb keçməyime şərait yaratdılar. Düzü, mərasim zalına keçəndə oradakı mən-zərə məni təəccübləndirdi, çünki heç vaxt orada elə düşünməmişdim. Anladım ki, prezident gələcək. Dostlarla salamlayıb əyləşdim. Bir neçə dəqiqədən sonra məni yaxınlaşıb bayıra çıxmağımı istədilər. Nəyin baş verdiyini

Aslan İsmayılov

tam olmasa da anladığımdan sakitcə otaqdan çıxdım. İçimdə həmin an hansı hissələrin cərəyan etdiyini bir Allah bilir. Foyedə polis generalı, prezidentin mühafizə xidmətinin əməkdaşları və Hacibala Abutalıbovu gördüm. Elə oradaca çıxarılmamağıma göstərişin Hacibala tərəfindən verildiyini dedilər. Həmçinin sakit baxışlarımla süzüb "bu tərbiyyəsizliyə, əxlaqsızlığa da əl atdınız" deyib çıxdım. Bu günə qədər mənə qarşı çox qanunsuzluqlar, zorakılıqlar, təhdidlər olmuşdu, ancaq heç vaxt belə sarı-sarılmışdım" deyən vəkili yazdı.

Son bir neçə gündə Bakıda ev oğruları ilə bağlı ciddi təlaş var. Demək olar ki, hər gün ev oğrularının yeni işləkləri ilə bağlı video çəkilir, sosial şəbəkədə paylaşılır. Məlum olur ki, evlərə gül firması adı ilə gələnlər də var, "həyətdə maşınınızı düzgün park edin, çirxa bilmirəm" bəhanəsi ilə quldurluğa cəhd edənlər də var. Bunu son günlər mənatın devalvasiyasının nəticəsi kimi qələmə verənlər də var.

Bəs yaxşı, nə edək ki, oğruların qorunmaq? Onların hansı atışılmaz yolları var? Qorunma tədbiri ancaq evə qapanıb, qorxudan stresə düşməkdir, ya...?

ABŞ-da aparılan bir araşdırmaya görə, oğurluq hallarının 18 faizi iyul-avqust aylarında baş verir. Polis sənədlərində ən çox oğurluq halları isə avqustda yaşanır. Bu, bizim ölkəmiz üçün də keçərlidir. Çünki insanların əksəriyyəti ilin məzuniyyətini avqust ayında götürür. Halbuki oğurluq hallarının çoxunun qarşısı olduqca bəsit çözümlərlə alınır.

Amma dünya ölkələrində oğurluq statistikası daha çox siyasi baxımdan qarışıq günlərdə, eləcə də iqtisadi böhran ərafında özünü göstərir. Kəsiblik bütün təbəqələri sıxdığı zaman oğrular xüsusən aktivləşirlər. Hazırda isə Azərbaycanda haqqında danışdığımız iqtisadi böhrandır. Oğrular aktivləşib, insanlar təlaş içində özlərini qorumağa çalışırlar.

Oğruların köməkçisi-qapı ağzındaki qəbzələr və xüsusi vərəqələr

Heç kime sirr deyil ki, oğruların ən böyük "silah"ı evlərin qarşısına sıxışdırılmış elektrik, qaz boruları qəbzələridir. Onlar bu qəbzələrə əsasən ev sahiblərinin evdə olmadığını müəyyən edə bilərlər. Tutaq ki, həmin qəbzə üç gün dalbadal qapıya durtüşdürülmüş halda qalırsa, bu, evin oğruya "məni soy" mesajı verməsi deməkdir. Ya da başqa bir üsul. Oğrular sahibinin evdə olmadığını şübhələndikləri evin qapısı ağzına özləri kiçik bir kağız, ya da kiçik bir ip yerləşdirirlər. Növbəti günlərdə o kağız, ya da ip yerə düşürsə, bu, "qapı açılıb və ev sahibi evdədir" anlamına gəlir. Odur ki, tətillə - bağa, rayona, xaricə gedənlər yaxın bildikləri qonşularından, qohumlarından qapılana nəzarət etməyi xahiş edə bilərlər.

"Bu bloka qonaq gəlmişəm, amma kodu bilmirəm" yalançıları...

Son illər Bakıda bir çox binalarda blok qapılarının kodlaşdırılmış olması sakinləri sakitləşdirir. Onlar düşünür ki, oğru kodu bilmədiyi üçün blokdan da içeri girə bilməyəcək. Amma unutmaq olmaz ki, hər kəs bloka daxil olarkən qapını tam bağlamır. Bu isə binanın sakinini olmayan şəxslərin rahatlıqla içeri girməsinə səbəb olur. Bundan başqa, blokun qapısı ağzında dayanıb, "mən filan mərtəbəyə qonaq gəlmişəm, kodu bilmirəm" deyənlərə də qapı açmaq lazım deyil. Onlara çox mədəni şəkildə evinə qonaq gəldiyi adamdan zəng edib, yardım istəməsinə məsləhət görmək olar. Bu halda həm sizinlə eyni vaxtda qaranlıq bloka daxil olan oğrudan özünüzü qoruya bilərsiniz, həm də qonşularınızı.

Bunları etsəniz, oğrudan qorunacaqsız
Araşdırmalar onu da göstərir ki, oğrular üçün daha bir ipucu qaranlıq düşəndə yanma-

şəm, kodu bilmirəm" deyənlərə də qapı açmaq lazım deyil. Onlara çox mədəni şəkildə evinə qonaq gəldiyi adamdan zəng edib, yardım istəməsinə məsləhət görmək olar. Bu halda həm sizinlə eyni vaxtda qaranlıq bloka daxil olan oğrudan özünüzü qoruya bilərsiniz, həm də qonşularınızı.

Bunları etsəniz, oğrudan qorunacaqsız

Araşdırmalar onu da göstərir ki, oğrular üçün daha bir ipucu qaranlıq düşəndə yanma-

şəm, kodu bilmirəm" deyənlərə də qapı açmaq lazım deyil. Onlara çox mədəni şəkildə evinə qonaq gəldiyi adamdan zəng edib, yardım istəməsinə məsləhət görmək olar. Bu halda həm sizinlə eyni vaxtda qaranlıq bloka daxil olan oğrudan özünüzü qoruya bilərsiniz, həm də qonşularınızı.

aktivləşdirin ki, işiniz asanlaşsın.

Ev oğruları arasında səyyar satıcılar da xüsusi yer tutur. Ona görə də mütəxəssislər hər qapını döyən adama qapı açmamağı məsləhət görür. Bu günə qədər Bakıda baş verən ev soyğunlarının 30 faizində səyyar satıcıların əli olur. Polis şöbələrindən aldığımız məlumata görə, səyyar satıcı qışqırmada isə vaz keçdiyini göstərir. Odur ki, əsas məsələ etibarlı qapı-pəncərədedir. Yeni

Ev oğruları və onlardan qorunmanın yolları

Bakıda ev oğruları ilə bağlı ciddi təlaş var; onların atışılmaz oğurluq üslubları...

Məsələn, elə qapının ağzındanca evin kəsib, ya varlı olduğunu, eləcə də ev sahibinin durumunu müəyyən edə bilərlər. Bəzən isə ev sahibinə "filan maldan gələn həftə sizə gətirə bilərəm" mesajı verərək, sonuncunun evdə olub-olmadığını yoxlayırlar.

Yox, əgər evin xanımı "gələn həftə burda olmayacağım, mal gətirməyin" deyirsə, bu, artıq oğru üçün siqnaldir. Gələn həftə eyni vaxtda qapını döyür, açan olmayanda isə evə öz üsulları ilə girir.

Eyni hal dilənçilər, nəzir yığanlar, falçılar üçün də keçərlidir. Onlar da ev oğrularının bir növü partnyoru, şərikidir. Bəzən bu kateqoriyadan olan adamlar israrla qapıları döyür, içəridən bir səs gözləyirlər. Polis məsləhət görür ki, bu halda ev sahibləri içəridən onları acıqlı bir səsle qovsun. Onlara cavab verməmək həm də evdə heç kimin olmaması kimi də anlaşıla bilər. Habelə onlara evdəki uşağın cavab verməməsi məsləhət görülür. Çünki oğrular üçün "evdə heç kim yoxdur, təkam" deyən uşağdan böyük köməkçi ola bilməz.

Bakıda daha çox populyar olan bir hal isə evin açarının evdəki uşağın cavab verməməsi məsləhət görülür. Çünki oğrular üçün "evdə heç kim yoxdur, təkam" deyən uşağdan böyük köməkçi ola bilməz. Bakıda daha çox populyar olan bir hal isə evin açarının evdəki uşağın cavab verməməsi məsləhət görülür. Çünki oğrular üçün "evdə heç kim yoxdur, təkam" deyən uşağdan böyük köməkçi ola bilməz.

Polis və detektivlər bütün bu qorunma üsullarına diqqət etməyib evini oğruların qoruya bilməyənlərə də məsləhət verir. Evin oğurlandığını görenlər heç bir əşyaya toxunmadan, ip uclarını yox etmədən polisə xəbər verməlidir. Bundan başqa, hər ehtimala qarşı tətillə çıxmadan əvvəl dəyərli əşyaların şəklini çəkmək məsləhət görülür. Tapılmağa sızmaq üçün dəyərli əşyaların şəklini çəkmək məsləhət görülür. Tapılmağa sızmaq üçün dəyərli əşyaların şəklini çəkmək məsləhət görülür.

Sevinc TELMANQIZI

Zorakılıqla öldürülən DSK sədrinin oğlu imiş

Bakıda işgəncə ilə öldürülən şəxslərlə bağlı bəzi faktlar məlum olub. APA-nın əldə etdiyi məlumata görə, yanvarın 7-də paytaxtın Nizami rayonu, R. Rüstəmov küçəsi ev 4, mənzil 46 ünvanında qətlə yetirilən Fərid Abbasov 124 sayılı Şuşa-Xocalı-Xocavənd-Ağdam Dağ İradə Şəhəri Komissiyasının sədri Vahid Abbasovun oğludur.

V. Abbasov APA-ya açıqlamasında oğlunun qatillərinin hələ tapılmadığını bildirib: "Oğlum bir aydan çox idi tək yaşayırdı. Ailəmə söz-söhbət olduğu üçün həyat yoldaşı uşaqları da götürüb evdən gedib. Fəridin səhərinə də problemləri var idi. Biz şuşalıyıq. Qarabağ müharibəsində atılan top mərmilərinin səsinə onda psixoloji problemlər yaranmışdı. Dəfələrlə bundan müalicə də alıb. Ona görə də heç yerdə işləmədi. Paltarını, yeməyini özüm aparırdım. Kimlərlə əlaqələrinin olduğunu bilmirdim". V. Abbasov hadisə ilə bağlı polisə ifadə verdiyi qeyd edib: "Hələlik istintaq gedir. Bildiyimə görə tutulan yoxdur".

Qeyd edək ki, yanvarın 7-də Fərid Abbasovun üzərində zorakılıq əlamətləri (döyülmə üçün xarakterik olan) və qolları bağlı vəziyyətdə olan meyiti kirayədə yaşadığı Nizami rayonu R. Rüstəmov küçəsindəki mənzidə tapılıb.

Beyləqanda və Bərdədə dəhşət: iki məktəbli özünü asdı

Azərbaycanda iki dəhşətli intihar hadisəsi baş verib. Beyləqan Rayon Polis Şöbəsinin APA-ya verilən məlumata görə, Füzuli rayon Şəkərli kənd sakini, Beyləqan ərazisində Fin qəsəbəsində məskunlaşmış 11 yaşlı Qara Ağayev evlərində özünü asıb. İntiharın səbəbləri məlum deyil.

Digər intihar hadisəsi isə Bərdədə baş verib.

Rayon polis şöbəsindən verilən məlumata görə, hadisə rayonun Hacıları kəndində qeydə alınıb. Kənd sakini, 1999-cu il təvəllüdü Aytac Zamin qızı Surxaylı yaşadığı ünvanda özünü asıb. Onun özünə qəsd etməsinin dəqiq səbəbləri də hələlik məlum deyil.

Polisdən həmçinin bildirilib ki, A. Surxaylı orta məktəb şagirdi olub.

Hər iki faktla bağlı araşdırmalara başlanılıb, istintaq gedir.

Nardaran ağsaqqalı özünü qismən təqsirli bilir

Nardaran Ağsaqqallar Şurasının sədri Natiq Kərimov ittiham olunduğu maddə üzrə özünü qismən təqsirli bilir. Bu haqda modern.az-a onun hüquqlarını müdafiə edən Əyyub Ələkbərov məlumat verib.

Vəkil N. Kərimovla yanvar ayının 11-də görüşdüyünü bildirib: "Onunla görüşdük. Səhhəti, saxlanma şəraiti normaldır, heç bir şikayəti yoxdur".

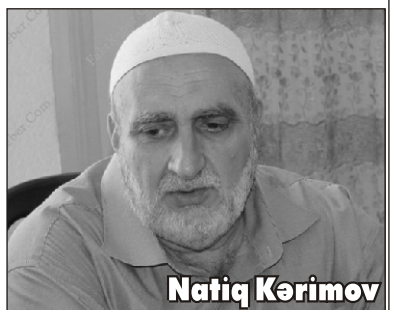
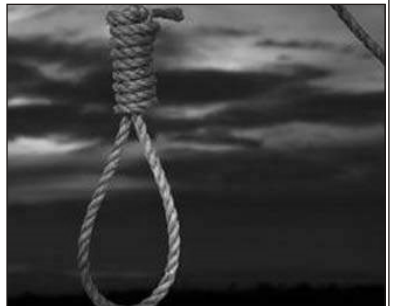
Ə. Ələkbərov müvəkkilinin ittiham olunduğu maddə üzrə özünü təqsirli bildiyini açıqlayıb: "Onunla söhbətimiz zamanı ittiham olunduğu maddə üzrə özünü qismən təqsirli bilir".

Hüquqşünas apelyasiya şikayətinin verilməsi ilə bağlı son sözü Natiq Kərimovun deyəcəyini vurğulayıb: "Bu, onun özündən, öz istəyindən asılıdır. Əgər istəsə apelyasiya şikayəti verəcəyik..."

Qeyd edək ki, Ə. Ələkbərov dövlət tərəfindən təyin edilmiş vəkilidir.

Natiq Kərimov Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin İstintaq Baş İdarəsi tərəfindən aparılan cinayət işi üzrə şübhəli bilinərək 7 yanvar 2016-cı il tarixdə Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 274-cü (dövlətə xəyanət) maddəsi ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilib, məhkəmənin qərarı ilə barəsində həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Hazırda istintaq-əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.

Natiq Kərimov

Dini kəbinin vacibliyinə dair iki fərqli rəy

Hacı Əbdül: "Əgər iki gənc kəbinsiz yaşasa, dövlət qeydiyyatı olsa belə zina sayılır"

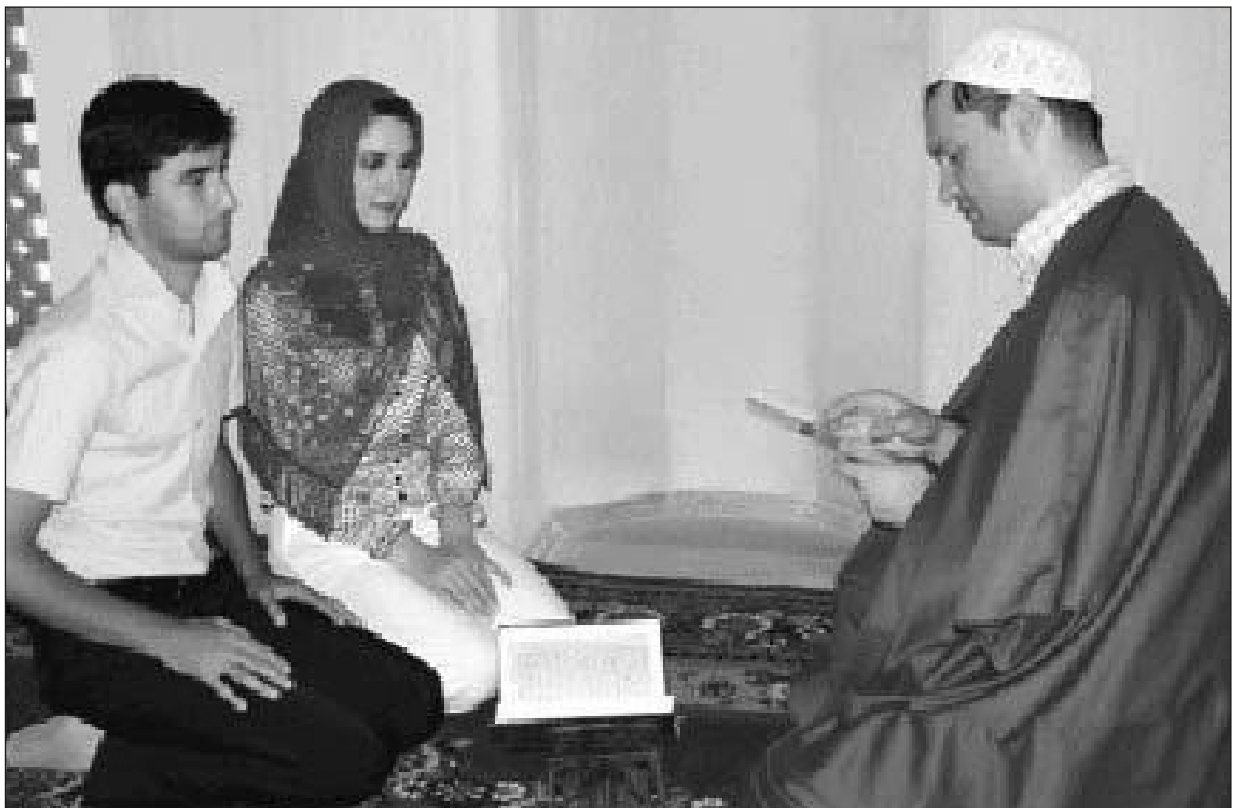
İlahiyyatçı Bəhrüz Camal: "Bir şəxs dini kəbinin vacib olduğunu bilmirsə, ancaq dövlət nikahı ilə evlənirsə, o, günah etmiş sayılmır"

Bütün İslam ölkələrində olduğu kimi, Azərbaycanda da rəsmi dövlət nikahı ilə yanaşı dini kəbin anlayışı da var. Təbii ki, ölkəmizdə nikahın rəsmi dövlət qeydiyyatına alınması tərəflərin ər-arvad olduğunu hüquqi baxımdan təsdiq edir. Bir çoxları dini kəbinin vacib olmadığını, əsas zəruri olanın rəsmi dövlət nikahı olduğunu desə də, bunun əksini düşünüb hər iki nikahı kəsdirənlər də var. Bəzən isə sadəcə dini kəbinlə kifayətlənən qadınlar gələcəkdə müxtəlif problemlərlə üzləşirlər.

Maraqlıdır, doğrudanmı dini kəbin rəsmi dövlət nikahı qədər vacibdir və onu kəsdirməmək günah sayılır? Ümumiyyətlə, kəbinin mahiyyəti nədir, kəbin oxunarkən hansı sözlər deyilir?

"İmam Hüseyin" məscidinin axundu, "Tövbə" Cəmiyyətinin sədri Hacı Əbdül kəbinsiz yaşamağın zina hesab edildiyini dedi: "Kəbin kəsdirmək üçün hər iki tərəfin - qızın və oğlanın

razılığı olmalıdır. Hər iki tərəfin valideynləri də bizə müraziət etməlidir. Kəbin kəsmək üçün qızdan və oğlandan kəlməyi-şəhadəti bilib bilmədikləri soruşulur. Əgər bilmətlərsə də, öyrədirik və təkrar edərək kəbin kəsilir. Kəbin dövlət nikahından da vacibdir. Dini kəbin kəsdirməyin qiyməti yoxdur. Kim nə qədər istəsə verə bilər. Hörmətlərinə görə axund öz zəhmətini halal edə bilər.

Əgər iki gənc kəbinsiz yaşasa, dövlət qeydiyyatı olsa belə, zina sayılır".

İlahiyyatçı Bəhrüz Camal isə dini kəbinin vacibliyini anlamayan insanda bunun qüsur sayılmadığını bildirdi: "Bütün İslam ölkələrində din dövlətdən ayrılır, sekulyar idarəetmə üslubuna malikdir. Belə dövlətlərdə həm rəsmi nikahlar, həm də müsəlman olduğumuza görə şəriət hökmləri baxımından kəbin mövcuddur. Dini kəbinin mahiyyəti Allah dərğahında hansısa qadın və kişini Allahın şahidliyi əsasında ər-arvad elan etməkdən ibarətdir. Əqd sözünün mənası duyün deməkdir. Mehriyyə

deyilən bir rüsum var. Bu qadınların hüququdur ki, müəyyən məbləğ, hansısa əşya o qadının haqqıdır və onu özü təyin edə bilər. Həmin miqdar ya hansısa əşya ya kişinin boynunun borcudur. Necə ki, rəsmi nikah ər-arvadın rəsmiyyətini tənzimləyir və rəsmi şəkildə hər hansısa qadın və kişini ər-arvad elan edirlərsə, dini kəbinin də mahiyyəti ilahi dərğahda hansısa qadın və kişinin Allah dərğahında da ər-arvad olduğunu göstərməkdir. Buna görə də İslam ölkələrində dövlət nikahlarından əlavə el arasında deyilən ya imam nikahı, ya dini kəbin də əhəmiyyətinə görə zəruridir".

deyilən bir rüsum var. Bu qadınların hüququdur ki, müəyyən məbləğ, hansısa əşya o qadının haqqıdır və onu özü təyin edə bilər. Həmin miqdar ya hansısa əşya ya kişinin boynunun borcudur. Necə ki, rəsmi nikah ər-arvadın rəsmiyyətini tənzimləyir və rəsmi şəkildə hər hansısa qadın və kişini ər-arvad elan edirlərsə, dini kəbinin də mahiyyəti ilahi dərğahda hansısa qadın və kişinin Allah dərğahında da ər-arvad olduğunu göstərməkdir. Buna görə də İslam ölkələrində dövlət nikahlarından əlavə el arasında deyilən ya imam nikahı, ya dini kəbin də əhəmiyyətinə görə zəruridir".

deyilən bir rüsum var. Bu qadınların hüququdur ki, müəyyən məbləğ, hansısa əşya o qadının haqqıdır və onu özü təyin edə bilər. Həmin miqdar ya hansısa əşya ya kişinin boynunun borcudur. Necə ki, rəsmi nikah ər-arvadın rəsmiyyətini tənzimləyir və rəsmi şəkildə hər hansısa qadın və kişini ər-arvad elan edirlərsə, dini kəbinin də mahiyyəti ilahi dərğahda hansısa qadın və kişinin Allah dərğahında da ər-arvad olduğunu göstərməkdir. Buna görə də İslam ölkələrində dövlət nikahlarından əlavə el arasında deyilən ya imam nikahı, ya dini kəbin də əhəmiyyətinə görə zəruridir".

□ Günel MANAFLI

Kişilər!!! Axırcı şans!!!

İsrail təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenomasi (vəzidə düyünlərin amala gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyünməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızılı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən öyilməsi (Peyroni xəstəli.)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalqlar və ağırlaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- * Yuxuda ikən və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunların dərmansız müalicəsi

Həkimə zəng etmək üçün (saat 11.00-dan sonra)
Tel: (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com
doktor Vaiz Səmədov.

Montində, Nərimanov Məhkəməsinin həyətində 2 maşınlaq daş qaraj satılır.

Obyekt kimi də istifadə etmək olar. Pultla idarə olunan jalüz qapıları var. Tavanı lambrin, döşəməsi tametdir. Ayrılıqda da istifadəyə yararır. Sahibindən satılır, qiyməti bazar qiymətindən ucuz. Sənədi var.

Əlaqə nömrəsi (050) 264 49 99

Babasil xəstəliyinin ən müasir metodla MÜALİCƏSİ

Almaniyanın məşhur "Karl Etorts" firmasının aparatı ilə Moskva şəhəri proktologiya ETM-də xüsusi hazırlıq keçmiş həkim tərəfindən qansız, ağrısız, yataq rejimi gəzəlmədən - lateks həlqə qoyulması.

SƏLİMOV FƏRMAN
Tel: (055) 776-70-34

Donuz qripi əhali arasında təlaş yaradıb

Xəstəliyin ilkin əlamətləri müşahidə edildikdə təcili evə həkim çağırmaq lazımdır

Iranda ötən il 33, bu il isə Türkiyədə 13 nəfər “donuz qripi” epidemiyasının qurbanı olub. Bugünlərdə isə ölkədə bu xəstəliklə bağlı təşviş başlanıb. Xüsusən də Naxçıvan Ali Məclisinin sədri Vəlif Talibovun həyat yoldaşının bu xəstəlik şübhəsi ilə Türkiyəyə aparılması ölkədəki təlaş daha da artırdı. Doğrudanmı qonşu ölkələrdən bizə də bu xəstəlik transfer olunub?

Amma rəsmi təkzib artıq verilib. Səhiyyə Nazirliyinin Respublika Taun Əleyhinə Stansiyasından bildirilib ki, indiyədək ölkədə bu xəstəliklə bağlı heç bir şübhəli hal qeydə alınmayıb. Amma qripin müalicəsi üçün lazımı dərman ehtiyatı yaradılıb. Bundan başqa, səhiyyə naziri Oqtay Şirəliyevin “donuz qripi” ilə bağlı imzaladığı əmrilə əlaqədar müvafiq tədbirlər həyata keçirilir. Naxçıvan Muxtar Respublikası (MR) Səhiyyə Nazirliyi son günlər mətbuatda Naxçıvan MR-də donuz qripinin yayılması barədə xəbərlərə münasibət bildirib.

Naxçıvan MR Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən apa.az-a verilən məlumata görə, MR Səhiyyə Nazirliyinin Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinin Xüsusi Təhlükəli İnfeksiyalarla Mübarizə və Sanitar Karantin Nəzarəti şöbəsi tərəfindən MR-in sərhəd keçid məntəqələrində karantin tədbirləri görülür, digər ölkələrdən gələn şəxslər üzərində tibbi müşahidələr aparılır.

Naxçıvan Səhiyyə Nazirliyi bildirir ki, bu günə qədər MR-in səhiyyə müəssisələrində müraciət edən kəskin respirator infeksiyalı xəstələrdən götürülən laborator analizlərin nəticələrində donuz qripi (H1N1) virusu aşkar edilməyib. Görülmüş tədbirlər nəticəsində MR-də epidemioloji durum tam stabildir.

Bilməyənlər üçünə bu xəstəlik və onun əlamətləri, tarixi barədə bir neçə məlumat. Donuz qripi ilk dəfə 1931-ci ildə aşkar edilmiş təhlükəli tənəffüs yolu xəstəliyidir. İlk dəfə bu xəstəliyi Amerika alimi Riçard Şoup aşkar edib. Sinfine görə donuz qripinin ən geniş yayılmış növü A tipli virusa aiddir. Virus hava-damcı yoluyla yayılır, simptomları yüksək hərarət, kəskin öskürək və yanğıdır.

Donuz qripindən heyvanlar arasında ölüm faizi aşağıdır, hazırda aşkar olunan virus isə donuz qripi virusunun mutasiya olunmuş formasıdır.

Dünya Səhiyyə Təşkilatının baş katib müavini doktor Keyci Fukuda deyib ki, bu virusların virusologiyasına baxılırsa, bunlar donuz qripinin viruslarıdır, yəni heyvan viruslarıdır. Lakin bunlar Meksika və Birləşmiş Ştatlarda qeydə alınmış donuz qripi virusundan fərqlidir və deməli, donuz virusunun yeni növüdür. Fukuda bildirib ki, vəziyyətə çox ciddi yanaşılır, amma virusun öz təbiəti və yayılma sürəti barədə kifayət qədər informasiya yoxdur: **“Hazırkı məqamda biz vəziyyətə çox ciddi yanaşırıq, bu qripin qeydə alındığı bütün ölkələr vəziyyəti ciddi qəbul edirlər. Lakin bu da bəllidir ki, biz hazırda ümumi mənzərənin aydınlaşmağa**

başladığı mərhələdəyik. Biz elə bir mərhələdəyik ki, mümkün olan ən zəruri informasiyaları toplamalıyıq”.

Donuz qripi donuzlarda müşahidə olunan nəfəs yolu infeksiyasıdır ki, onu da doğuran qrip virusudur. Bu virus insanlarda qrip yaradan virusdan fərqlənir. Donuzlarda olan bu virusa donuzla yaxın kontaktda olan insanlar da yoluxa bilər, amma bu, çox az hallarda baş verir. Əvvəllər də donuz qripi epidemiyası qeydə alınıb. Bunlardan ən geniş məlum olanı 1976-cı ildə Amerika ordusunda baş verən epidemiyadır. Hazırda Meksikada aşkar edilən virus yeni tipli virusdur və əvvəllər nə insanlarda, nə də donuzlarda qeydə alınmayıb.

BMT, Dünya Səhiyyə Təşkilatının və əksər ölkələrin müvafiq qurumlarının A/H1N1 virusuna qarşı mümkün tədbirləri görməsinə baxmayaraq, ona yoluxan insanların və ölənlərin sayı durmadan artır.

ABŞ-ın Epidemiyadan Müdafiə Bürosu (Centre for Disease Control (CDC) rəsmi olaraq təsdiq edib ki, bu virusun insandan insana yoluxma xüsusiyyəti mövcuddur. Lakin bu prosesin nə dərəcədə yüngül baş verməsi və buna görə də epidemiya təhlükəsinin nə qədər böyük olması hələ öyrənilir. Məlumatlar yeni yoluxma halları ilə tutuşdurulur və daim yenilənir.

Bu qrip yüksək patogenli virus ştamının törətdiyi kəskin infeksiya xəstəliyi. Virus çox asanlıqla insandan-insana hava-damcı yolu ilə keçir və bir neçə saatdan 7 günə qədər olan müddətdə özünü göstərir. Uşaqlar, xüsusən də azyaşlı uşaqlar daha uzun müddət ərzində potensial yoluxdurucu ola bilər.

Donuz qripinə yoluxma müxtəlif yollarla baş verir. Xəstəlik ilk növbədə artıq virusa tutulan xəstə adamla yaxın ünsiyyət vaxtı, öskürək və asqırma zamanı ağız seliyyə zərəciklərinin havadan digərinin nəfəs yoluna düşməsi nəticəsində yayılır. Xəstə donuzların olduğu fermalarda insanlarla da xəstəliyə yoluxmaq təhlükəsi ilə üzləşirlər.

Xəstəliyin ilkin əlamətləri yüksək hərarət, öskürək, boğazda ağrı, zökəm, baş və əzələ ağrıları, bəzi hallarda qusma və diareyadır. A/H1N1 virusu tipli xəstələri təsdiq olunmuş şəxslər xəstəxanaya yerləşdirilmədiyi hallarda və ya xəstələri şübhəli olan şəxslər ev şəraitində, ən azı xəstəliyin başlandığı ilk 7 gün ərzində təcrid edilməlidir.

İrandan Azərbaycana ət gətirilməsi qadağan edildi

Baytarlıq Xidmətinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Yolçu Xanvəlinin BAKU.WS-ə verdiyi məlumata görə, İran İslam Respublikasının Qum bölgəsində dabaq xəstəliyinin baş verməsi ilə əlaqədar Baytarlıq Nəzarəti Xidmətinin rəisinin və Baş Dövlət Baytarlıq Müfəttişinin səlahiyyətlərini müvəqqəti icra edən Azər Süleymanov əmr imzalayıb.

Azərbaycan Respublikası ərazisinin başqa dövlətlərdən keçə biləcək yoluxucu və ekzotik xəstəliklərdən qorunması məqsədilə “Baytarlıq haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 8.1.7-ci maddəsini və Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Baytarlıq Nəzarəti Xidməti haqqında Əsasnamənin 8.4-cü bəndini rəhbər tutaraq Dövlət Baytarlıq Nəzarəti Xidmətinin imzaladığı bu əmrə Ümumdünya Heyvan Sağlamlığı Təşkilatının (BEB) rəsmi məlumatına görə, İran İslam Respublikasının Qum bölgəsində dabaq xəstəliyinin baş verməsi bildirilib.

Bununla əlaqədar əmrə həmin bölgədən və risk zonasına yaxın olan Arak, Kaşan və Tehran bölgələrindən də diri heyvanların və heyvandarlıq məhsullarının idxalına müvəqqəti məhdudiyət qoyulması, eləcə də digər dövlət baytarlıq nəzarətində olan yüklərin idxalına isə İranın Dövlət Baytarlıq Xidmətinin yük çıxan ərazinin epizootik vəziyyəti və məhsulun sağlamlığı haqqında arayışı olduğu təqdirdə baxılması qeyd edilir.

İranda baş vermiş dabaq xəstəliyi ilə bağlı ölkəmizin bu xəstəlikdən qorunması üçün bütün zəruri tədbirlər görülməsi məqsədilə müvafiq strukturlara tapşırıqlar verilib, aidiyyəti dövlət qurumları məlumatlandırılıb.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Baytarlıq Nəzarəti Xidməti bildirir ki, dabaq xəstəliyinə və digər iti yoluxucu xəstəliklərə görə ölkəmizdə epizootik vəziyyət sabitdir.

Bəzi xəstələrdə qarın işləməsi və qusma halları qeydə alınıb. Meksikadakı hallar isə ağır formalı sətəlcəm xəstəliyini xatırladır. Mövsümi qripilər kimi donuz qripinin də müxtəlif xroniki xəstəliklərə qədər inkişaf edən fəsadları ola bilər.

Həkimlər adi qrip epidemiyası zaman verdikləri məsləhətləri təkrar edirlər. Əlləri sabunla əsaslı şəkildə yumaq lazımdır, xəstə adamlarla yaxın kontaktdan çəkinmək və nəfəs yollarını tənziflə bağlamaq. Birdəfəlik burun dəsmallarından istifadə etmək və burunu siləndən sonra onu dərhal atmaq lazımdır. Tərki-bində spirt olan məhlullar da yaxşı dezinfeksiya edir.

Xəstəliyin ilkin əlamətləri müşahidə edildikdə təcili evə həkim çağırmaq, çoxlu miqdarda maye qəbul etmək, maska və ya pambıq tənzipli maska taxmaq lazımdır. Ailədə xəstə şəxslə təmas zamanı gigiyena qaydalarına əməl edilməlidir. Profilaktiki tədbirlər kimi kəskin respirator xəstəlikləri (hərarət, öskürək, zökəm) və qripin digər əlamətləri olan şəxslərlə yaxın əlaqədən mütləq qorunmaq lazımdır. Mütləq evdə qalmaq, işə və ya təhsil müəssisəsinə getməkdən, kütlə ilə təmasdan çəkinmək, insanlarla təmas girməmək üçün ailə üzvlərinə və yaxınlara xəstəliklə bağlı məlumat vermək lazımdır.

□ **Sevinc TELMANQIZI**

MÜSAVAT

Son səhifə

N 8 (6329) 13 yanvar 2016

Bu kənddə kişilər içmir, şahmat oynayırlar

Hindistanın cənubundakı Kerala ştatında, kiçik Marottical kəndində yaşayanlar şahmat pərəstişkarlarıdır. Bu kənddə az qala hamı şahmatı sevirlər. Milli.az "asiaone"ə istinadən bildirir ki, ötən əsrin 1960-1970-ci illərində bu kənddə əyşəli baş alıb gedirdi. Yerli istehsal olan likördən hədsiz dərəcədə içən kişilər və yeniyetmələr arasında ayıq adam tapmaq müşkül məsələ idi. İş o yerə çatmışdı ki, kəndin qadınları polisə şikayətlənərək likörün saxlanması yollarını yandırılmasını tələb etmişdilər. Lakin kənd sakini, 10-cu sinif tələbəsi Sintay Unnikrişnan şahmatın sirlərini öyrənmək fikrinə düşəndə vəziyyət dəyişməyə başladı. Sintay dünyaca məşhur şahmatçı, 16 yaşında qrossmeyster olmuş amerikalı Bobbi Fişerin pərəstişkarı idi. Unnikrişnan qonşu kəndə yollanıb şahmatın sirlərini öyrənir, sonra da evdə təkbaşına oynayırdı. Daha sonra o, evində kəndlilərə pulsuz şahmat dərsləri verməyə başlayıb. Son 40 il ərzində Unnikrişnan 600 nəfərə şahmatın sirlərini öyrədib. Kənd sakinləri arasında ştatda və Hindistanda şahmat yarışlarında qalib gələnlər az deyil. Kəndin bələdiyyə sədri Hrinavasanın dediyinə görə, kənddəki kişilərin 90 faizi şahmat oynayırlar. Hindistanda bu kəndi "şahmat kəndi" adlandırırlar. Məşhur şahmatçı Vişvanatan Anand da kəndliləri təbrik edib.

Alzheimer xəstəliyinin səbəbi

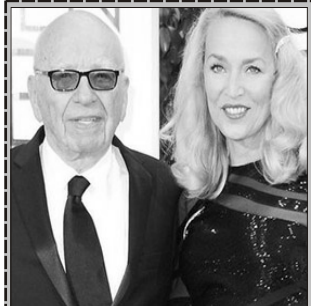
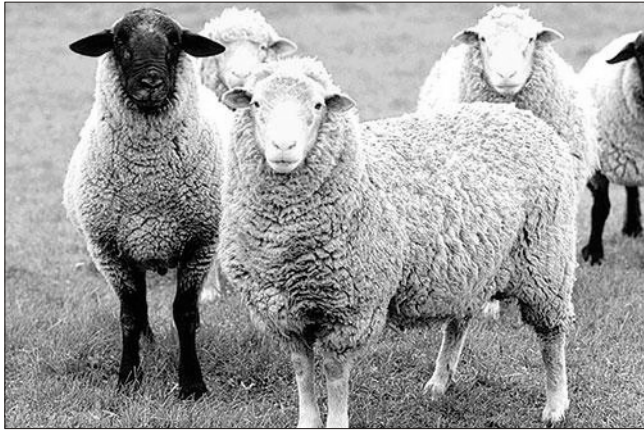
Alzheimer xəstəliyi ağıl zəifliyinin inkişafına səbəb olan ağır müalicə olunmayan xəstəlikdir. Bütün dünyada 47 milyondan artıq insan bu xəstəlikdən əziyyət çəkir. Alzheimer xəstəliyinin dəqiq səbəbi hələ ki məlum deyil. Bu yaxınlarda İngiltərə Sauthempton Universitetinin alimləri bu xəstəliyin səbəblərindən birini təyin ediblər. Bu haqda "Medical News Today" məlumat verib. Alimlər araşdırmalar nəticəsində belə qərara gəliblər ki, Alzheimer xəstəliyinin səbəblərindən biri beyində gedən iltihabi prosesdir. Bu xəstəlikdən əziyyət çəkən xəstələrin beyin toxuması müayinə olunub. Nəticədə toxumada xüsusi immun hüceyrələrinin sayının artması aşkar olunub. Bu hüceyrələrin sayı iltihab zamanı artır. Hazırda

alimlər siçovulların üzərində bu hüceyrələrin sayını azaldan preparatı sınaqdan keçirirlər. Preparatın istifadəsi müsbət nəticə verir. Daha sonra preparat Alzheimer xəstəliyindən əziyyət çəkən insanlar üzərində test olunacaq.

İnsanlar üçün heyvan orqanı

Alimlər təxminən 50 donuz və qoyunun daşdığı embrionlara insan genləri əlavə etməyi bacardıklarını və təcrübələr nəticəsində əldə edəcəkləri "qırma" heyvanların orqanlarının bir gün insanlara nəql edilə biləcəyini söyləyiblər. Araşdırmanın nəticələri "MIT Technology Review" jurnalında dərs edilib. Araşdırmalar Amerikanın Beynəlxalq Səhiyyə İnstitutu tərəfindən aparılır. Ötən il 20 heyvana embrion əlavə edilib. Təxminən 30 qoyun və donuz balası doğulduqdan sonra onların orqanlarını insanlara köçürmək mümkün olacaq. Mütəxəssislər yalnız heyvanların insan özəlliyi daşmasından narahatdır. İnsan saçlı heyvanların normaldan daha ağıllı olacağı güman edilir. Ayrıca bu heyvanlardan əldə edilə biləcək orqanların insanlara nəql edilməsinin nə qədər təhlükəsiz olub-olmayacağı isə bəlli deyil. Heyvan haqları müdafiəçiləri heyvanların insana bənzəyəcəyindən qorxdular üçün etiraz etsələr də, alimlər insan DNT-si daşıyan heyvanların doğulmayacağıni bildirirlər.

84 yaşlı media maqnatı nişanlandı

84 yaşlı media maqnatı Rupert Merdok nişanlandı. Onun seçimi isə keçmiş supermodel Cerri Holl olub. Bu barədə "BBC News (World)" "Twitter" sahifəsində məlumat yayıb. Rupert Merdok dünyanın ən məşhur qəzetləri "The Times", "The Wall Street Journal", "The Sun" və "New York Post"un sahibidir. Təzə bəy hətta "Fox News" televiziya kanalının və nüfuzlu "Dow Jones" agentliyinin rəhbəridir. Bundan əlavə, "20th Century Fox" film istehsalı şirkəti də ona məxsusdur. Maqnatın fərqli həyat yoldaşlarından 4 oğlu və 2 qızı var. Rupert Merdokun sevgilisi 59 yaşlı Cerri Xoldur. Cerri əvvəl "The Rolling Stones" qrupunun əfsanəvi rok ifaçı Mik Caqgerin uzun müddət sevgilisi olub.

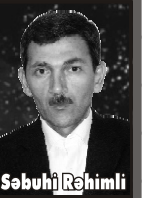

QOÇ - Bu

gündən şəxsi həyatınızda böyük dönüş yaranacaq. Bu, həm fəaliyyət zəminində, həm də qarşılıqlı münasibətlərdə özünü büruzə verəcək. Bu arada aldığınız hər bir təklifə ciddi yanaşın.

Qoroskop
(13 yanvar)

Sabuhi Rəhimli

BUGA - Energetik anlamda sizin üçün əhəmiyyətli bir təqvimdir. Qarşınızda duran sınaqlardan daha mənfəətli çıxmaq üçün bunun böyük əhəmiyyəti olacaq. Axşama doğru ailə üzvlərinizlə əlaqəni dərinləşdirin.

ƏKİZLƏR - Saat 13-ə qədər bütün ciddi işlərinizi təxirə salın. Çünki nəzərdə tutduğunuz planların reallaşma ehtimalı nəinki yoxdur, habelə bu istiqamətdə maneələriniz artacaq. Sonrakı saatlar qismən uğurludur.

XƏRÇƏNG - Astroloji göstəricilər qarşınızda görüşlərlə zəngin bir gün olduğunu bəyan edir. Səfər üçün uğurlu olmasa da, yaxın məsafədə yaşayan simsarlarınıza baş çəkməyiniz sizə rahatlıq gətirəcək.

ŞİR - Yaxşı olar ki, hər şeydən əvvəl Tanrıya üz tutasınız. Son zamanlar bunu etmədiyiniz üçün işləriniz heç də yaxşı getmir. Elə isə vaxt itirməyin, nahardan etibarən hərəkətə keçin. Doğru olanı seçin.

QIZ - Maraqlı səfərlər yolunuzu gözləyir. Ümumiyyətlə, indi sizə insanlarla çoxəlaqəli ünsiyyət qurmaq həddən artıq vacibdir. Ən azı ona görə ki, tənhalıq, özünə qapılmaq daxilində irticaçı fikirlər formalaşdırı bilər.

TƏRƏZİ - Göy qübbəsinə inansa, bu gün maddi problemləriniz düzəlməlidir. Amma gərək boş-boş şeylərə xərc çəkməyəsiz. Əks təqdirdə müflisləşə bilərsiniz. Günün ikinci yarısında perspektivli təkliflər alacaqsınız.

ƏQRƏB - Özüünüzü xəstəlikdən qorun, ixtiyarınızda olan bu təqvimdə heç bir ciddi problemlə rastlaşmayacaqsınız. Ulduzlar bəyan edir ki, saat 15-dən etibarən qarşınızda böyük perspektivlər açılacaq.

OXATAN - Hiss olunur ki, ötən günlərin verdiyi gərginlikdən özünüzlə gəlməmişsiniz. Amma bu təqvimdə eyni şeylərin təkrarlanacağına inanmayın. Çünki saat 11-dən müvafəqiyyətli müstəvidə olacaqsınız.

OĞLAQ - Bürcünüzün aktivlik dövrünə təsadüf edən bu təqvimdə əsas diqqəti əsəblərinizin qorunmasına yönəltməlisiniz. Çünki ünsiyyətdə olduğunuz adamlardan bir çoxu zəhmətinizin dəyərini aşağı salmağa çalışacaq.

SUTÖKƏN - Saat 13-ə qədər sağlq durumunuza diqqət yetirsəniz, qalan müddəti rahat şəkildə başa vuracaqsınız. Üstəlik, yeni iş təklifləri, pozulmuş münasibətlərin bərpası ovqatınızı xoş edəcək.

BALİQLAR - Kosmik mənzərə əleyhinizə işlədiyi üçün bütün şübhəli və həll olunmamış məsələlərdə daha çox neytral mövqe nümayiş etdirin. Əsəblərinizi qorumaq isə başlıca öhdəliyiniz olmalıdır.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Uşaqlara robot qardaş

Çində yaşayan ailələr kiçik uşaqlarına qarşılaşdıqca etsin deyər robotlar alır. Kiçik robotlar asan cümlələr qurur və nağıllar danışır. İngiltərənin "Times" qəzetinin xəbərinə görə, illərdən "tək uşaq" siyasətinin yeridildiyi Çində uşaqlar üçün robot istehsalı çox yayılıb. Dəyəri 250 sterlinq olan robot modellərindən biri haqda danışan ana Zhao Zhihuan deyib ki, bu, sadəcə, oyuncaq deyil, eyni zamanda balaca dostdur: "Bu robotlar 6 yaşlı oğlumun gözüne zərər verən mobil telefon və kompüterlərdən çox yaxşıdır".

Səhifəni hazırladı: ŞAHNAZ

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisənziya N: B 114
SAYI: 5.300